

Co-funded by the Rights,
Equality and Citizenship (REC)
Programme of the European Union

Οδηγός Μαθητικών Δράσεων

Ένας πρακτικός οδηγός για μαθητές, μαθήτριες και εκπαιδευτικούς και την υποστήριξη μαθητών/μαθητριών στην ανάπτυξη του δικού τους προγράμματος ομοτίμων, με δράσεις στη θεματική της βίας με βάση το φύλο

Co-funded by the Rights,
Equality and Citizenship (REC)
Programme of the European Union

Ο οδηγός αυτός συγχρηματοδοτήθηκε από την Ευρωπαϊκή Ένωση με πόρους του Προγράμματος «Δικαιώματα, Ισότητα και Ιθαγένεια» (2014-2020).

Η υποστήριξη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής στην παραγωγή της παρούσας έκδοσης δεν συνιστά αποδοχή του περιεχομένου, το οποίο αντικατοπτρίζει αποκλειστικά τις απόψεις των συντακτών, και η Επιτροπή δεν μπορεί να αναλάβει την ευθύνη για οποιαδήποτε χρήση των πληροφοριών που περιέχονται σε αυτήν.

Κείμενα και Μεθοδολογίες:

Corinne Reier - ActionAid Italy, Πούλη Μεγαγιάννη - ActionAid Ελλάς, Δήμητρα Ντιρογιάννη - ActionAid Ελλάς, Nele Kelchtermans - UCLL

Συνεισφορές:

Alessandra Folcio - ActionAid Italy, Isabella Orfano - ActionAid Italy, Mara Ghidorzi - Afolmet, Livia Aninosanu - CPE

Επίβλεψη:

Maria Sole Piccioli - ActionAid Italy

Προσαρμογή στα Ελληνικά:

Πούλη Μεγαγιάννη - ActionAid Ελλάς, Χρυσούλα Σταματούκου - ActionAid Ελλάς

Φεβρουάριος 2021

Στοιχεία Επικοινωνίας:

Ιστοσελίδα του Youth for Love: www.youthforlove.eu

Email Τμήματος Εκπαιδευτικών Προγραμμάτων της ActionAid Ελλάς: education.hellas@actionaid.org

■ ΣΥΝΟΨΗ

Το Youth for Love είναι ένα πρόγραμμα που υλοποιείται σε τέσσερις ευρωπαϊκές χώρες: την Ελλάδα, την Ιταλία, το Βέλγιο και τη Ρουμανία. Στοχεύει στην ανάπτυξη, εφαρμογή και αξιολόγηση ενός ολοκληρωμένου εκπαιδευτικού προγράμματος που απευθύνεται σε μαθητές και μαθήτριες (14-18 ετών) και εκπαιδευτικούς δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, για την ευαισθητοποίηση τους σχετικά με την πρόληψη και τη διαχείριση της βίας με βάση το φύλο. Το εκπαιδευτικό σύστημα θα πρέπει, αφενός, να εφοδιάζει τους μαθητές με γνώσεις, δεξιότητες και πόρους για την πρόληψη και τη διαχείριση της βίας με βάση το φύλο και, αφετέρου, να διασφαλίζει ότι οι εκπαιδευτικοί είναι σε θέση να προλαμβάνουν, να διαχειρίζονται και να παραπέμπουν περιστατικά βίας με βάση το φύλο σε αρμόδιους φορείς. Έτσι, τα σχολεία έχουν κεντρικό ρόλο στην προσπάθεια να καταστεί η ανισότητα των φύλων και η έμφυλη βία μεταξύ των εφήβων μη αποδεκτή. Αυτός ο οδηγός είναι ένα από τα κύρια εργαλεία που αναπτύχθηκαν στο πλαίσιο του έργου με στόχο τη βέλτιστη διάδοση των αποτελεσμάτων και τη βιωσιμότητά του. Παρέχει πρακτική καθοδήγηση στους εκπαιδευτικούς, τους μαθητές και τις μαθήτριες για το πώς να αναπτύξουν και να εφαρμόσουν ένα πρόγραμμα ομοτίμων και παρέχει στους μαθητές και τις μαθήτριες τα απαραίτητα εργαλεία για το σχεδιασμό και την υλοποίηση προληπτικών δράσεων μαζί με τους συμμαθητές και τις συμμαθήτριές τους.

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

Σύνοψη	3
Πίνακας Περιεχομένων	4
Εισαγωγή	6
Σύντομη παρουσίαση του έργου Youth for Love	6
Ο Οδηγός ως μέρος ενός ολοκληρωμένου εκπαιδευτικού προγράμματος για την έμφυλη σχολική βία	8
Θεωρητικό πλαίσιο για τον/την εκπαιδευτικό	10
Κεφάλαιο 1: Πρακτικές κατευθύνσεις για τους μαθητές και τις μαθήτριες	16
Εισαγωγή	16
Βήμα 1° - Προσανατολισμός	16
Βήμα 2° - Προετοιμασία	22
Βήμα 3° - Δράση	25
Βήμα 4° - Αναστοχασμός	25
Κεφάλαιο 2: Δημιουργικές ιδέες για τους μαθητές και τις μαθήτριες	26
Εισαγωγή	26
1. Δράσεις ευαισθητοποίησης	26
2. Δράσεις εκστρατείας	40
3. Δράσεις συνηγορίας	49
Κεφάλαιο 3: Αξιολόγηση του προγράμματος από τους μαθητές και τις μαθήτριες	56
Εισαγωγή	56
1. Αξιολόγηση από τους εκπαιδευτές και τις εκπαιδευτέτριες ομοτίμων	57
2. Αξιολόγηση από την ομάδα ομοτίμων	60
Πρόσθετο υλικό	64

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Σύντομη παρουσίαση του έργου Youth for Love

Το Youth for Love υλοποιείται εντός του νομικού και εννοιολογικού πλαισίου που παρέχει η **Σύμβαση του Συμβουλίου της Ευρώπης για την πρόληψη και την καταπολέμηση της βίας κατά των γυναικών και της ενδοοικογενειακής βίας** (2011), γνωστή ως Σύμβαση της Κωνσταντινούπολης. Κι αυτό επειδή η σύμβαση της Κωνσταντινούπολης είναι το πιο ευρέως διαδεδομένο, νομικά δεσμευτικό μέσο που έχουμε στην Ευρώπη για την πρόληψη και την καταπολέμηση πολλαπλών μορφών βίας εναντίον κοριτσιών και γυναικών, επικυρωμένο από όλες τις χώρες εταίρους του έργου. Επιπλέον, καθώς αναγνωρίζει όλες αυτές τις μορφές βίας ως παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, ως διακρίσεις εις βάρος των κοριτσιών και των γυναικών και ως αιτίες και συνέπειες της ανισότητας μεταξύ γυναικών και ανδρών. Επίσης επειδή απαιτεί από τα κράτη μέρη της να υιοθετήσουν προληπτικά την αναγκαία νομοθεσία και ένα σύνολο από ολοκληρωμένα μέτρα σε διάφορους τομείς για την πρόληψη της βίας, την προστασία των ατόμων που τη βίωσαν και τη δίωξη των δραστών, με στόχο και τα σχολεία. Η Σύμβαση της Κωνσταντινούπολης αναγνωρίζει τον κρίσιμο ρόλο των σχολείων στην προαγωγή των αξιών της ισότητας των φύλων, του αμοιβαίου σεβασμού και της απουσίας βίας στις διαπροσωπικές σχέσεις, των μη στερεότυπων ρόλων των δύο φύλων, του δικαιώματος στην προσωπική ακεραιότητα και της ευαισθητοποίησης όσον αφορά τη βία με βάση το φύλο και την ανάγκη αντιμετώπισής της, μέσω εκπαιδευτικού υλικού προσαρμοσμένου στην εξελισσόμενη ικανότητα των εκπαιδευομένων, στα επίσημα προγράμματα σπουδών και σε όλα τα επίπεδα εκπαίδευσης (άρθρο 14).

Πράγματι, η εκπαίδευση παίζει βασικό ρόλο στην αμφισβήτηση των αρνητικών κοινωνικών νορμών που οδηγούν στην έμφυλη βία. Οι έφηβοι έχουν πιο αδύναμους μηχανισμούς αυτοπροστασίας και είναι ιδιαίτερα ευάλωτοι στο να διαπράξουν ή/και να υποστούν βίαιες συμπεριφορές. Παρά το γεγονός ότι

έχουν ληφθεί νομοθετικές πρωτοβουλίες σε όλα τα κράτη μέλη της ΕΕ για την καταπολέμηση της βίας και της κακοποίησης, αυτές δεν καλύπτουν, σε μεγάλο βαθμό, τα εφηβικά χρόνια, λόγω της έλλειψης πολιτικών που στοχεύουν σε αυτήν την ηλικιακή ομάδα και του γεγονότος ότι πολλές από τις δράσεις που υλοποιούνται δεν ενσωματώνουν την προοπτική του φύλου και δεν λαμβάνουν υπόψη τα πολιτιστικά πλαίσια αναφοράς.

Σε αυτό το πλαίσιο, **το Youth for Love έχει ως στόχο να αναπτύξει, να εφαρμόσει και να αξιολογήσει ένα ολοκληρωμένο εκπαιδευτικό πρόγραμμα** σε 4 ευρωπαϊκές χώρες (Ρουμανία, Ιταλία, Βέλγιο και Ελλάδα) για να συμβάλει στην **πρόληψη και την καταπολέμηση της βίας με βάση το φύλο μεταξύ των εφήβων, παρέχοντας υποστήριξη και ευαισθητοποίηση τόσο στους μαθητές και τις μαθήτριες όσο και στους/στις εκπαιδευτικούς** σχετικά με την ύπαρξη, την μη αποδοχή, τις συνέπειες και τις διαδικασίες διαχείρισης που πρέπει να εφαρμόζονται σε περιπτώσεις βίας με βάση το φύλο.

Η κοινοπραξία του έργου αποτελείται από τους ακόλουθους Ευρωπαϊκούς οργανισμούς: ActionAid Italia (Ιταλία), ActionAid Hellas (Ελλάδα), UC Limburg (Βέλγιο), AFOL-Agenzia Metropolitana per la Formazione, l'Orientamento e il Lavoro (Ιταλία) και CPE – Fundatia Centrul Partenariat Pentru Egalitate (Ρουμανία).

Σε Ευρωπαϊκό επίπεδο στο έργο:

- **12 σχολεία** συμμετέχουν στην ανάπτυξη εκπαιδευτικών εργαλείων και μεθοδολογιών για την πρόληψη και διαχείριση περιπτώσεων βίας με βάση το φύλο
- **1.200 μαθητές και μαθήτριες** συμμετέχουν σε ένα εκπαιδευτικό πρόγραμμα για την ευαισθητοποίησή τους σχετικά με τα στερεότυπα των φύλων και τις διάφορες μορφές βίας με βάση το φύλο
- **180 εκπαιδευτικοί** εκπαιδεύονται και λαμβάνουν

υποστήριξη για θέματα που σχετίζονται με τη βία με βάση το φύλο και την πρόληψή της

- **2 εκατομμύρια νέοι Ευρωπαίοι και νέες Ευρωπαίες**, γίνονται αποδέκτες μιας μαζικής επικοινωνιακής εκστρατείας για τα στερεότυπα φύλου και την έμφυλη βία, μέσω του ιστότοπου www.youthforlove.eu και του διαδικτυακού παιχνιδιού "Youth For Love - the Game".

Οι κύριες δράσεις του έργου είναι:

- Η ανάπτυξη μιας **ισχυρής στρατηγικής δικτύωσης σε τοπικό, εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο**, προκειμένου να εμπλακούν τα ενδιαφερόμενα μέρη (σχολεία, ιδρύματα, άλλοι οργανισμοί) που μοιράζονται παρόμοιες προσεγγίσεις, με στόχο την ενίσχυση του αντικτύπου των δράσεων του έργου, τη διάδοση καλών πρακτικών του έργου και την από κοινού διαμόρφωση προτάσεων για την πρόληψη και την καταπολέμηση της έμφυλης βίας στα σχολεία.
- Η κατασκευή και εφαρμογή **ερευνητικών εργαλείων επικυρωμένων από πανεπιστημιακούς ερευνητές**, με οδηγίες για τη διεξαγωγή ομάδων εστίασης (focus groups) με μαθητές, μαθήτριες και εκπαιδευτικούς καθώς και ερωτηματολογίων. Τα εργαλεία αυτά χρησιμοποιήθηκαν για την διερεύνηση της υφιστάμενης κατάστασης και τη διάγνωση των αναγκών των σχολικών μονάδων, προκειμένου να αναπτυχθεί ένα εκπαιδευτικό πρόγραμμα προσαρμοσμένο στο συγκεκριμένο πλαίσιο και τις ανάγκες κάθε χώρας, καθώς και για τη μέτρηση του αντίκτυπου του έργου στο τέλος της παρέμβασης.
- Η ανάπτυξη και εφαρμογή ενός **εκπαιδευτικού προγράμματος για εφήβους και ενός οδηγού για την υλοποίησή του που μπορεί να αξιοποιηθεί σε πλαίσια τυπικής ή μη τυπικής εκπαίδευσης**. Το πρόγραμμα περιλαμβάνει δράσεις για την αποδόμηση των στερεοτύπων

των φύλων και την πρόληψη της βίας με βάση το φύλο. Περιλαμβάνει επίσης δράσεις ομοτίμων (peer activities), προκειμένου να δημιουργήσει έναν ενεργό κύκλο γύρω από τα θέματα του έργου.

- Η ανάπτυξη και εφαρμογή ενός **προγράμματος κατάρτισης για εκπαιδευτικούς και ενός οδηγού για την υλοποίησή του**. Το πρόγραμμα στοχεύει στην αύξηση της ευαισθητοποίησής τους σχετικά με τα στερεότυπα φύλου και τη βία με βάση το φύλο, στην παροχή εργαλείων για να την αναγνωρίζουν και να την αντιμετωπίζουν και για να εργαστούν προκειμένου να καταστήσουν το σχολείο τους πιο συμπεριληπτικό και ασφαλές, αναπτύσσοντας συγκεκριμένες διαδικασίες για την έμφυλη σχολική βία, με τη συμμετοχή ολόκληρης της εκπαιδευτικής κοινότητας.
- Η ανάπτυξη ενός **διαδικτυακού παιχνιδιού**, το οποίο είναι διαθέσιμο δωρεάν στον ιστότοπο του έργου.

Όλα τα υλικά που παράγονται στο πλαίσιο του Youth for Love είναι διαθέσιμα στην ενότητα "Μάθετε περισσότερα" του ιστότοπου του έργου: www.youthforlove.eu.

Το έργο συγχρηματοδοτήθηκε από την Ευρωπαϊκή Ένωση με πόρους του Προγράμματος «Δικαιώματα, Ισότητα και Ιθαγένεια» (2014-2020).

Διάρκεια: Ιανουάριος 2019 - Μάρτιος 2021

Ο Οδηγός ως μέρος ενός ολοκληρωμένου εκπαιδευτικού προγράμματος για την έμφυλη σχολική βία

Όπως αναφέρθηκε ήδη, οι εταίροι του Youth for Love δημιούργησαν αυτόν τον οδηγό ως μέρος ενός ευρύτερου προγράμματος για την ευαισθητοποίηση, την πρόληψη και τη διαχείριση της σχολικής βίας που σχετίζεται με το φύλο. Ο οδηγός επικοινωνεί και με άλλα εργαλεία και εκπαιδευτικά υλικά που έχουν αναπτυχθεί στο πλαίσιο του προγράμματος, όπως τη διάγνωση των αναγκών της σχολικής μονάδας, την παρακολούθηση του αντίκτυπου και αξιολόγηση του προγράμματος, και των Οδηγών Εκπαιδευτικών Εργασιών με Εφήβους.

Επομένως, καλούμε τους εκπαιδευτικούς, τους φορείς και όλους τους ενδιαφερόμενους να συμβουλευτούν και να χρησιμοποιήσουν τα ακόλουθα υλικά και εργαλεία πριν ξεκινήσουν μια ολιστική παρέμβαση σε ένα σχολείο ή σε άλλο εκπαιδευτικό πλαίσιο. Τα υλικά αυτά είναι διαθέσιμα στον ιστότοπο του έργου www.youthforlove.eu στα ελληνικά, αγγλικά, φλαμανδικά, ιταλικά και ρουμανικά ή κατόπιν αιτήματος στους εταίρους του έργου.

Διάγνωση Αναγκών Σχολικής Μονάδας

Οι κατευθύνσεις για τη διάγνωση αναγκών σχολικής μονάδας περιέχουν όλα τα στοιχεία για να υποστηρίξουν τους εκπαιδευτικούς για να συλλέξουν, να οργανώσουν και να αναλύσουν σημαντικά δεδομένα και πληροφορίες πριν ξεκινήσουν ένα εκπαιδευτικό πρόγραμμα για την έμφυλη σχολική βία και για να προσαρμόσουν την παρέμβαση στις ανάγκες του συγκεκριμένου σχολικού πλαισίου. Με τη διεξαγωγή ομάδων εστίασης (focus groups) θα μπορέσουν να συλλέξουν περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τις αντιλήψεις των μαθητών/ μαθητριών και των εκπαιδευτικών σχετικά με τη θηλυκότητα / αρρενωπότητα, τους ρόλους των φύλων, τη σεξουαλικότητα, τη βία των φύλων, τον εκφοβισμό στο διαδίκτυο και την παρενόχληση, επίσημες και άτυπες διαδικασίες που έχουν ήδη εφαρμοστεί στο σχολείο σε περιπτώσεις βίας λόγω φύλου, το επίπεδο ευαισθητοποίησης σχετικά με το θέμα, συμπεριλαμβανομένης της χαρτογράφησης προηγούμενων πρωτοβουλιών που εφαρμόστηκαν στο σχολικό περιβάλλον.

Οι κατευθύνσεις για την πραγματοποίηση της διάγνωσης αναγκών της σχολικής μονάδας είναι διαθέσιμες στον ιστότοπο του έργου στα ελληνικά, αγγλικά, φλαμανδικά, ιταλικά, και ρουμανικά.

Παρακολούθηση και Αξιολόγηση

Προτείνεται πάντα να προβλέπεται μια διαδικασία αξιολόγησης για τις εκπαιδευτικές και τις δράσεις, ώστε να μπορεί κανείς να αναλύσει σε ποια σημεία επιτεύχθηκαν οι στόχοι και σε ποια όχι, προκειμένου να βελτιώνεται η αποτελεσματικότητα και η αποδοτικότητά της παρέμβασης. Στο τρίτο κεφάλαιο του οδηγού, μπορείτε να βρείτε κατευθύνσεις και εργαλεία για την αξιολόγηση των μαθητικών δράσεων.

Εκτός από αυτό, οι εταίροι ανέπτυξαν δύο ακόμη εργαλεία ως μέρος των κατευθυντήριων γραμμών παρακολούθησης και αξιολόγησης του έργου:

1. Ένα αρχικό και ένα τελικό ερωτηματολόγιο για τους/ τις εκπαιδευτικούς, για τη μέτρηση του αντίκτυπου στις γνώσεις, στάσεις, πρακτικές και συμπεριφορές που σχετίζονται με τη έμφυλη βία και με άλλες μορφές βίας. Το ερωτηματολόγιο χρησιμοποιεί κυρίως ερωτήσεις κλειστού τύπου, όπως κλίμακες τύπου likert και ερωτήσεις πολλαπλής επιλογής. Ένα αντίστοιχο ερωτηματολόγιο έχει αναπτυχθεί και για τους μαθητές/ τις μαθήτριες.
2. Μία έκθεση δραστηριοτήτων για τον εκπαιδευτή/ την εκπαιδευτριά, ώστε να παρακολουθεί και να αξιολογεί την πρόοδο που έχει επιτύχει η ομάδα, ως προς τη γνώση του θέματος, τη δυναμική της ομάδας, τη στάση των συμμετεχόντων/συμμετεχουσών απέναντι στην εκπαίδευση και τη βελτίωση των μαλακών τους δεξιοτήτων.

Και τα δύο εργαλεία είναι διαθέσιμα στα ελληνικά, στα αγγλικά, τα φλαμανδικά, τα ιταλικά, και τα ρουμανικά κατόπιν αιτήματος στους εταίρους του Youth for Love.

Οδηγός Εκπαιδευτικών Εργασιών Με Εφήβους

Ο οδηγός εκπαιδευτικών εργασιών με εφήβους είναι το εργαλείο που αναπτύχθηκε στο Youth for Love, προκειμένου

να παρέχει υποστήριξη στους μαθητές και τις μαθήτριες για την πρόληψη και την καταπολέμηση της έμφυλης βίας μεταξύ των εφήβων. Περιλαμβάνει 10 εργαστήρια, το καθένα με συγκεκριμένο περιεχόμενο, μεθοδολογίες και μαθησιακούς στόχους, το οποία έχουν οργανωθεί σε 3 ενότητες. Η πρώτη ενότητα επικεντρώνεται στην αύξηση της ευαισθητοποίησης των μαθητών και των μαθητριών σχετικά με τα στερεότυπα του φύλου και τον τρόπο με τον οποίο αυτά μπορούν να τους/ τις επηρεάσουν, και στην αποδόμηση αυτών. Η δεύτερη ενότητα παρέχει εφόδια για την κατανόηση, την αναγνώριση και τη διαχείριση διαφορετικών μορφών βίας, συμπεριλαμβανομένης της έμφυλης βίας και του διαδικτυακού εκφοβισμού. Η τρίτη ενότητα επικεντρώνεται στην υποστήριξη των μαθητών/ μαθητριών για τον εντοπισμό ασφαλών και μη ασφαλών χώρων στο σχολείο και το περιβάλλον τους, και στο να μάθουν που μπορούν να αναζητήσουν υποστήριξη εντός ή εκτός του σχολείου τους. Τέλος, ο οδηγός παρέχει επιπλέον υλικό για αξιοποίηση στην τάξη και για προσωπική ανάπτυξη του/της εκπαιδευτικού.

Ο οδηγός είναι διαθέσιμος στον ιστότοπο του έργου στα ελληνικά, στα αγγλικά, τα φλαμανδικά, τα ιταλικά, και τα ρουμανικά. Εκτυπωμένα αντίτυπα του οδηγού είναι επίσης διαθέσιμα δωρεάν κατόπιν αιτήματος στους εταίρους.

Οδηγός Επιμόρφωσης Εκπαιδευτικών

Ο Οδηγός Επιμόρφωσης Εκπαιδευτικών είναι ένα εργαλείο που δημιουργήθηκε στο Youth for Love προκειμένου να παρέχει υποστήριξη στους εκπαιδευτικούς και το λοιπό προσωπικό του σχολείου για την πρόληψη και την καταπολέμηση της έμφυλης βίας μεταξύ των εφήβων. Η επιμόρφωση έχει ως στόχο να εφοδιάσει τους συμμετέχοντες και τις συμμετέχουσες με:

- κατανόηση των βασικών εννοιών που χρησιμοποιούνται στο Youth for Love για την έμφυλη βία και σχετιζόμενα με αυτή φαινόμενα εντός και εκτός σχολείων,
- κατανόηση των βαθύτερων αιτιών της έμφυλης βίας, οι οποίες θα πρέπει να αναζητηθούν σε διαρθρωτικά ζητήματα, κοινωνικούς κανόνες, βαθιά ριζωμένες πεποιθήσεις, συμπεριφορές και καθημερινές πρακτικές, που διαμορφώνουν ταυτότητες φύλου, προσωπικές εμπειρίες και ανισότητες,
- δεξιότητες για την αξιολόγηση και την κατάλληλη αντιμετώπιση περιπτώσεων έμφυλης βίας που αφορούν τους εφήβους και

- τεχνογνωσία για τη δημιουργία και διαχείριση αποτελεσματικών συστημάτων πρόληψης και παρέμβασης στα σχολεία.

Ο οδηγός είναι διαθέσιμος στην ιστοσελίδα του έργου, στα ελληνικά, στα αγγλικά, τα φλαμανδικά, τα ιταλικά, και τα ρουμανικά. Εκτυπωμένα αντίτυπα του οδηγού είναι επίσης διαθέσιμα δωρεάν κατόπιν αιτήματος στους εταίρους.

Επικοινωνία

Ένα διαδικτυακό παιχνίδι σοβαρού σκοπού (serious game) είναι το κύριο εργαλείο επικοινωνίας που αναπτύχθηκε στο Youth for Love, προκειμένου να προσεγγίσει τους νέους και τις νέες στην Ευρώπη, μέσω μιας ενημερωτικής εκστρατείας. Στο "[Youth For Love - the Game](#)", οι νέοι και οι νέες έχουν την ευκαιρία να μπουν στα «παπούτσια» των συνομηλίκων τους και να καθορίσουν μέσα από τις επιλογές τους τις ιστορίες 8 διαφορετικών χαρακτήρων, οι οποίες σχετίζονται με την έμφυλη βία, τον εκφοβισμό (bullying) και τη βία γενικότερα. Οι παίκτες/ παίκτριες συνειδητοποιούν τη σημασία της λήψης της σωστής απόφασης τη σωστή στιγμή και αποκτούν, επίσης, καλύτερη εικόνα για τη στάση που μπορούν να κρατήσουν, ώστε να συμβάλλουν ενεργά στην πρόληψη του εκφοβισμού και να προωθήσουν τον σεβασμό προς τα δικαιώματα όλων των ανθρώπων.

Το διαδικτυακό παιχνίδι είναι διαθέσιμο στον ιστότοπο του έργου, στα ελληνικά, στα αγγλικά, τα φλαμανδικά, τα ιταλικά, και τα ρουμανικά. Προτείνουμε τη χρήση του από κινητή συσκευή.

Θεωρητικό πλαίσιο για τον/ την εκπαιδευτικό

Η επιρροή των συνομηλίκων στη συμπεριφορά και η σχολική βία με βάση το φύλο

Οι νόρμες του φύλου και οι προσδοκίες που απορρέουν από αυτές επηρεάζουν τη ζωή μας από την παιδική μας ηλικία και είναι στοιχεία κλειδιά στην ανάπτυξη των εφήβων. Κατά την εφηβεία, οι έφηβοι και οι έφηβες ξεκινούν να εξερευνούν την ταυτότητα φύλου τους και τον σεξουαλικό προσανατολισμό τους ενώ συνάπτουν τις πρώτες ερωτικές τους σχέσεις. Το φύλο είναι ένα από τα βασικά στοιχεία της αλληλεπίδρασης και της έκφρασης κατά τη διάρκεια των εφηβικών χρόνων, ενώ τα περιστατικά βίας και εκφοβισμού μεταξύ συνομηλίκων σχετίζονται συχνά με το φύλο και τη σεξουαλικότητα. Το σχολείο μπορεί να αποτελέσει πηγή άγχους σε μαθητές και μαθήτριες που έχουν υποστεί κατ' ιδίαν ή διαδικτυακά παρενόχληση, εκφοβισμό, ταπείνωση, βία ή κακοποίηση. Σύμφωνα με την UNESCO και το UN Women «η σχολική βία που σχετίζεται με το φύλο επηρεάζει εκατομμύρια παιδιά, οικογένειες και κοινότητες. Η συνθήκη αυτή μπορεί να έχει σοβαρό αντίκτυπο και στη σχολική επίδοση, καθώς πολλά παιδιά τείνουν να αποφεύγουν το σχολείο, να έχουν επίδοση χαμηλότερη των δυνατοτήτων τους ή ακόμα και να εγκαταλείψουν το σχολείο».

Τα σχολεία έχουν τη θεσμική και ηθική ευθύνη να προλαμβάνουν την σχολική βία με βάση το φύλο και στην περίπτωση που συμβεί κάποιο περιστατικό είτε εντός ή εκτός του χώρου του σχολείου, θα πρέπει να υπάρχουν οι κατάλληλες υποδομές ώστε να το διαχειριστούν. Στην πραγματικότητα, τα σχολεία θα πρέπει να αποτελούν χώρους όπου οι έφηβοι και οι έφηβες θα πρέπει να αισθάνονται ασφαλείς επειδή η ισότητα των φύλων προωθείται πλήρως μέσω προγραμμάτων πρόληψης αλλά και λόγω της ύπαρξης απλών, φιλικών προς τους νέους και νέες και προσβάσιμων διαδικασιών αναφοράς περιστατικών βίας με

βάση το φύλο. Το σχολείο μάλιστα αποτελεί θεσμό κλειδί στο να καταδικαστεί η ανισότητα των φύλων και η βία με βάση το φύλο και να θεωρείται μη αποδεκτή συμπεριφορά.

Ανάμεσα στις πρωτοβουλίες και τις παρεμβάσεις που στόχο είχαν την πρόληψη και καταπολέμηση της σχολικής βίας με βάση το φύλο, η μάθηση μέσω ομοτίμων θεωρείται από τις πιο πετυχημένες μεθοδολογίες, βάσει των ακόλουθων στοιχείων:

- Οι συνομηλικοί θεωρούνται πιο αποδεκτή πηγή πληροφοριών μέσα στην κουλτούρα των νέων. Οι συνομηλικοί είναι πιο πιθανόν να γίνουν αποδεκτοί και να είναι σε θέση να επηρεάσουν μια ομάδα συνομηλίκων τους σε σχέση με ενήλικες εκπαιδευτές/εκπαιδευτικούς.
- Οι συνομηλικοί μπορεί να λειτουργήσουν ως θετικά πρότυπα (role models) για την πρόληψη της σχολικής βίας βάσει του φύλου και να δημιουργήσουν μια κουλτούρα που έρχεται αντιμέτωπη και απορρίπτει στερεότυπα που σχετίζονται με το φύλο.
- Οι εκπαιδευτές ομοτίμων μπορούν να λειτουργήσουν ως θετικό πρότυπο ηγεσίας και πέρα από το πλαίσιο των συγκεκριμένων παρεμβάσεων και να συμβάλλουν καθοριστικά στην καταπολέμηση της σχολικής βίας με βάση το φύλο στο ευρύτερο σχολικό περιβάλλον και την κοινότητα.
- Οι συνομηλικοί εμπλέκονται σε πιο ανοιχτές και συμπεριληπτικές μορφές αλληλεπίδρασης κατά της σεξιστικής, ομοφοβικής και ετεροκανονιστικής κουλτούρας.

Τι είναι η μάθηση μέσω ομοτίμων

Ο αγγλοσαξονικός όρος την ονομάζει «peer learning», ενώ στα ελληνικά συναντούμε τον όρο ως διομότιμη μάθηση, ομότιμη μάθηση ή μάθηση μέσω ομοτίμων. Πλέον η μάθηση μέσω ομοτίμων θεωρείται ως μια αποτελεσματική στρατηγική αλλαγής συμπεριφοράς και βασίζεται σε αρκετές θεωρίες συμπεριφοράς όπως: Θεωρία της Κοινωνικής Μάθησης, Θεωρία της Αιτιολογημένης Δράσης και Θεωρία Διάχυσης της Θεωρίας. Το προγράμματα ομοτίμων προάγουν καλύτερες σχέσεις εντός της ομάδας και προωθούν την εδραίωση μιας αμοιβαίας σχέσης μάθησης και εκπαίδευσης. Αξιοποιούν ένα σύνολο μεθόδων που στοχεύουν στην πρόληψη και την εκπαίδευση και βασίζονται στην ισότιμη συμμετοχή των ομάδων που προωθεί την εκπαίδευση για την πολιτεότητα μέσω ελεύθερου και εποικοδομητικού διαλόγου ανάμεσα στους συνομηλίκους. Έτσι, μπορούν να φέρουν πολλά οφέλη σε έργα, κοινά-στόχους και κοινότητες ενώ εμπειρικά δεδομένα έχουν δείξει ότι όταν τα προγράμματα αυτά είναι καλά σχεδιασμένα και υλοποιούνται ορθά, έχουν καταπληκτικά οφέλη στο να ενισχύουν τις γνώσεις, τις στάσεις και τα δεξιότητες των εφήβων. Ωστόσο, η ποιότητά τους μπορεί να διαφέρει αισθητά ανά περίπτωση, συνεπώς κατά το σχεδιασμό προγραμμάτων ομοτίμων είναι σημαντικό να ληφθούν υπόψη οι προϋποθέσεις για την επιτυχία τους που αναλύονται ακολούθως.

Στον οδηγό αυτό, οι εταίροι του προγράμματος μοιράζονται το όραμα της «ενδυναμωμένης μάθησης ομοτίμων», το οποίο σημαίνει ότι πάντα και σε κάθε στάδιο σχεδιασμού θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη οι νέοι και οι νέες ως συνεργάτες του προγράμματος και να συμπεριληφθούν από το αρχικό στάδιο σχεδιασμού των δράσεων. Για να επιτευχθεί ουσιαστική ανάπτυξη νέων δεξιοτήτων δεν αρκεί η εκπαίδευση «εκ των άνω» αλλά είναι σημαντική η εμπλοκή των μαθητών και των μαθητριών σε όλη τη διαδικασία. Ο οδηγός προτείνει μια μέθοδο προσανατολισμένη στην ομαδική εργασία και τη συνεργασία, ενώ το περιεχόμενο του προγράμματος διαμορφώνεται από τους ίδιους τους μαθητές και τις ίδιες τις μαθήτριες.

Για τη βέλτιστη αποτελεσματικότητα του προγράμματος, προτείνεται:

- Η προώθηση της ενεργού συμμετοχής των μαθητών και των μαθητριών στην επίλυση ζητημάτων που τους αφορούν πιο άμεσα
- Η αναγνώριση και προώθηση των δικαιωμάτων και των υποχρεώσεων των μαθητών και των μαθητριών
- Η δημιουργία συνθηκών που βοηθούν τους μαθητές και τις μαθήτριες να αναλάβουν ενεργό ρόλο στο πρόγραμμα.

Πλεονεκτήματα της μάθησης μέσω ομοτίμων

Οι συνομήλικοι πάντα αποτελούσαν πηγή πληροφοριών για τους συνομηλίκους. Οι νέοι τείνουν να συζητούν τα περισσότερα θέματα με τους συνομηλίκους τους, συμπεριλαμβανομένων πολύ προσωπικών και ιδιωτικών θεμάτων όπως οι προσωπικές τους σχέσεις.

Τα προγράμματα ομοτίμων βασίζονται στην κοινότητα.

Είναι συνήθως πολύ ευέλικτα καθώς προσαρμόζονται στις ανάγκες των κοινοτήτων, ενώ μπορούν να χρησιμοποιηθούν σε διάφορα περιβάλλοντα και σε συνδυασμό με άλλες δράσεις και προγράμματα. Μπορούν να εφαρμοστούν σε σχολεία, πανεπιστήμια, οργανώσεις νέων, κοινωνικές οργανώσεις αλλά και στο χώρο εργασίας.

Τα προγράμματα ομοτίμων εφοδιάζουν με ισχυρά εφόδια τους εκπαιδευτές ομοτίμων. Προωθούν θετικές δεξιότητες ζωής όπως δεξιότητες ηγεσίας και επικοινωνίας, ενώ δημιουργούν χώρο και ευκαιρίες για καθοδήγηση (mentoring) και δικτύωση που μπορεί να συμβάλουν καθοριστικά στην εύρεση εργασίας.

Τα προγράμματα ομοτίμων μπορούν να είναι οικονομικά.

Αν και συχνά το κόστος τους υποτιμάται, στις περισσότερες περιπτώσεις μπορούν να υλοποιηθούν με χαμηλό κόστος, ειδικά όταν μπορεί να αξιοποιηθεί ένα υπάρχον σύστημα διαχείρισης, εποπτείας και αξιολόγησης.

Προϋποθέσεις για την επιτυχία ενός προγράμματος ομοτίμων

- Οι νέοι και οι νέες να συμμετέχουν σε όλη την πορεία του προγράμματος. Να έχουν ενεργό συμμετοχή στον σχεδιασμό, την υλοποίηση και την αξιολόγηση. Η εμπλοκή τους να τεκμηριώνεται και τα αποτελέσματα να επικοινωνούνται. Οι νέοι και οι νέες να αναγνωρίζονται ως φορείς της αλλαγής και της προόδου.
- Να διασφαλίζεται η ευαισθησία και ο σεβασμός στα διαφορετικά πολιτισμικά στοιχεία (είτε πρόκειται για τον κυρίαρχο πολιτισμό είτε για μειονοτικό).
- Ο σχεδιασμός και η υλοποίηση του προγράμματος να είναι ευαίσθητος σε θέματα φύλου. Οι Δράσεις να είναι κατάλληλες και δίκαιες με έμφαση στην ευαισθητοποίηση για θέματα φύλου.
- Το πρόγραμμα να είναι ευαίσθητο στις διαφορετικές εκφράσεις της ανθρώπινης σεξουαλικότητας. Οι πολιτικές και η υλοποίηση του προγράμματος να περιλαμβάνουν τη μη διάκριση όσον αφορά την ανθρώπινη σεξουαλικότητα και τη σεξουαλική ταυτότητα. Να υπάρχει κατανόηση όσον αφορά τις διαφορές που υπάρχουν ανάμεσα στη σεξουαλικότητα των ενηλίκων και των εφήβων. Οι δράσεις του προγράμματος και τα εκπαιδευτικά υλικά να κάνουν αναφορά σε θέματα που σχετίζονται με την σεξουαλικότητα και τις σεξουαλικές μειονότητες όπου απαιτείται.
- Να διασφαλίζεται η ευαισθησία στις ηλικιακές διαφορές και ανάγκες. Το περιεχόμενο του προγράμματος ομοτίμων να σέβεται την ηλικία και το αναπτυξιακό στάδιο των συμμετεχόντων και να υλοποιείται λαμβάνοντας υπόψη τις διαφορετικές ανάγκες και ικανότητες.
- Η αυτογνωσία, η εμπιστευτικότητα, η ένταξη και ο αμοιβαίος σεβασμός πρέπει να αποτελέσουν σταθερές αξίες και όλοι οι εμπλεκόμενοι να τις τηρούν και να τις σέβονται σε όλα τα στάδια του προγράμματος.

Στον ακόλουθο σύνδεσμο μπορείτε να βρείτε και έναν Κώδικα Δεοντολογίας για την υλοποίηση προγραμμάτων ομοτίμων:
https://hivhealthclearinghouse.unesco.org/sites/default/files/resources/bie_yp_standards_peer_education_programmes_en.pdf

Δεξιότητες εκπαιδευτών και εκπαιδευτριών ομοτίμων

Δυσνητικά όλοι και όλες μπορούν να γίνουν εκπαιδευτές και εκπαιδευτριες ομοτίμων, αρκεί φυσικά να το θέλουν και να είναι έτοιμοι και έτοιμες να μπουν σε μια διαδικασία εκπαίδευσης που θα βοηθήσει στην ανάπτυξη των απαραίτητων δεξιοτήτων ώστε να εκπαιδεύσουν τους συνομηλικούς τους. Σε καμία περίπτωση δεν σημαίνει ότι οι μαθητές και οι μαθήτριες με τις υψηλότερες σχολικές επιδόσεις θα πρέπει να είναι οι εκπαιδευτές και οι εκπαιδευτριες ομοτίμων. Εκτός από το γνωστικό αντικείμενο οι εκπαιδευτές και εκπαιδευτριες ομοτίμων θα πρέπει να αναπτύξουν και μια σειρά «ήπιων» δεξιοτήτων. Μέσα από μια σειρά δράσεων θα πρέπει να αναπτύξουν τις ακόλουθες δεξιότητες:

- **Γνώση της θεματικής.** Είναι σημαντικό να αποκτήσουν εμπειριστατωμένη γνώση και ευαισθητοποίηση πάνω στις θεματικές για τις οποίες θέλουν να μιλήσουν. Στην προκειμένη περίπτωση για το πρόγραμμα Youth for Love η ενημέρωση και ενδυνάμωση των μαθητών και των μαθητριών σχετικά με το θέμα της βίας με βάση το φύλο, εξασφαλίζεται μέσω του εκπαιδευτικού προγράμματος για εφήβους, το οποίο θα πρέπει να αποτελεί αναπόσπαστο μέρος του προγράμματος ομοτίμων.
- **Δεξιότητες επικοινωνίας.** Εκτός από τη γνωστική επάρκεια, οι εκπαιδευτές και οι εκπαιδευτριες ομοτίμων θα πρέπει να είναι σε θέση να επικοινωνούν αποτελεσματικά με την υπόλοιπη ομάδα. Πολλές από τις Δράσεις που εμπεριέχονται στο εκπαιδευτικό πρόγραμμα του Youth for Love για εφήβους στοχεύουν στην ανάπτυξη ήπιων δεξιοτήτων, όπως η θετική και σαφής επικοινωνία. Τα Κεφάλαια 3 και 4 του παρόντος εγχειριδίου προσφέρουν συγκεκριμένες πληροφορίες σχετικά με την αποτελεσματική επικοινωνία. Οι εκπαιδευτές και οι εκπαιδευτριες ομοτίμων θα πρέπει πάντα να προσέχουν τόσο τη λεκτική όσο και τη μη λεκτική τους επικοινωνία.
- **Δεξιότητες οργάνωσης και σχεδιασμού.** Οι εκπαιδευτές και οι εκπαιδευτριες ομοτίμων είναι αυτοί και αυτές που θα πρέπει να ηγηθούν ολόκληρου του προγράμματος ομοτίμων, από τη φάση του σχεδιασμού και την διευθέτηση πρακτικών θεμάτων, μέχρι την υλοποίηση και την τελική αξιολόγηση. Στα κεφάλαια που ακολουθούν παρέχονται σαφείς πληροφορίες ως προς την οργάνωση των Δράσεων τους. Οι ενήλικες που εμπλέκονται στο πρόγραμμα θα

πρέπει να υιοθετήσουν μια προσέγγιση με γνώμονα τους νέους και τις νέες και να τους επιτρέψουν να είναι οι πρωταγωνιστές/πρωταγωνίστριες του προγράμματος, καθοδηγώντας τους μόνο ως το πώς να είναι αυτόνομοι/ες, υπεύθυνοι/ες και προνοητικοί/ες.

- **Δεξιότητες ηγεσίας.** Το πρόγραμμα Youth for Love υιοθετεί την προσέγγιση της Φεμινιστικής Ηγεσίας/ Διοίκησης (Feminist Leadership), η οποία περιγράφεται στην τελευταία ενότητα του Οδηγού Επιμόρφωσης Εκπαιδευτικών. Συνιστούμε ανεπιφύλακτα σε όσους και όσες συμμετέχουν στο πρόγραμμα ομοτίμων να αφιερώσουν λίγο χρόνο ώστε να εξετάσουν κριτικά τις διαφορετικές μορφές και εκφάνσεις της εξουσίας και της ηγεσίας μέσα από τους φακούς της φεμινιστικής ηγεσίας. Υιοθετώντας μια φεμινιστική προσέγγιση μέσα σε ένα πρόγραμμα ομοτίμων που στοχεύει στην αντιμετώπιση της βίας με βάση το φύλο δε σημαίνει σε καμία περίπτωση ότι θα δουλέψουμε με χωριστές ομάδες (αγόρια χωριστά με κορίτσια-αν και σε κάποιες φάσεις του προγράμματος αυτού του είδους ο διαχωρισμός μπορεί να έχει κάποια πλεονεκτήματα). Αντίθετα σημαίνει ότι υιοθετούμε, ανάμεσα σε άλλα, ένα συμπεριληπτικό και με σεβασμό τρόπο άσκησης ηγεσίας, ο οποίος εκτιμά τη διαφορετικότητα.
- **Άλλες δεξιότητες.** Τα προγράμματα ομοτίμων συμβάλλουν στην απόκτηση μιας σειράς ήπιων δεξιοτήτων πέρα από αυτές που αναφέραμε πριν, όπως για παράδειγμα την επίλυση προβλημάτων, την αναλυτική σκέψη, την ομαδικότητα και τη συνεργασία.

Συμβουλές για την επιτυχία ενός προγράμματος ομοτίμων στη θεματική της βίας με βάση το φύλο

Αν και η βία που εκφράζεται από άντρες προς γυναίκες είναι η πιο συχνή μορφή βίας με βάση το φύλο, είναι σημαντικό να μην ξεχνάμε ότι η βία με βάση το φύλο εκφράζεται με διάφορες βίαιες συμπεριφορές των οποίων αποδέκτες δεν είναι μόνο οι γυναίκες. Όταν εφαρμόζουμε ένα πρόγραμμα ομοτίμων στη θεματική αυτή, αυτό είναι κάτι που πρέπει να έχουμε πάντα στο νου, αποφεύγοντας να ενισχύσουμε την υπόθεση ότι η βία με βάση το φύλο είναι ένα πρόβλημα που αφορά μόνο τις γυναίκες, αλλά φωτίζοντας το γεγονός ότι είναι ένα δομικό και πολιτισμικό πρόβλημα που αφορά ολόκληρη την κοινότητα.

Έτσι, είναι σημαντικό να σχηματίσουμε μια μικτή ομάδα εκπαιδευτών και εκπαιδευτριών καθώς:

- Το γεγονός ότι δεν εμπλέκονται μόνο κορίτσια βοηθάει στην αποδόμηση του στερεοτύπου σύμφωνα με το οποίο η βία με βάση το φύλο είναι ένα θέμα που αφορά μόνο τις γυναίκες.
- Βοηθά στην αποφυγή του στιγματισμού των αγοριών και των αντρών ως οι κύριοι δράστες πράξεων βίας με βάση το φύλο, ενώ δημιουργεί συμμαχίες νέων ανθρώπων στην καταπολέμηση της βίας με βάση το φύλο.
- Ένας από τους στόχους του προγράμματος ομοτίμων είναι η δημιουργία μιας κοινής κουλτούρας, και η εξαίρεση μερίδας του πληθυσμού θα αναιρούσε το στόχο.
- Βοηθά στην αποφυγή συγκρούσεων και εξοστρακισμού των αγοριών κατά τη διάρκεια της υλοποίησης του προγράμματος.
- Τα Ηνωμένα Έθνη και πολλοί διεθνείς οργανισμοί επιβεβαιώνουν τη σημασία της εμπλοκής των αντρών και των αγοριών στα προγράμματα πρόληψης ώστε να εξασφαλιστεί η μέγιστη αποτελεσματικότητά τους.

Το γεγονός ότι σε ένα μικτό σχολικό περιβάλλον θα πρέπει να εμπλέκεται μια μικτή ομάδα εκπαιδευτών ομοτίμων (εκτός εάν δουλεύετε σε μη μικτά σχολικά περιβάλλοντα που προφανώς αυτό δεν είναι δυνατό) δεν αποκλείει την πιθανότητα σε κάποια φάση του προγράμματος να πρέπει η ομάδα να χωριστεί (όταν για παράδειγμα υπάρχει συζήτηση για ευαίσθητα θέματα). Η εργασία σε χωριστές ομάδες όμως θα έχει τον μεγαλύτερο

αντίκτυπο όταν ακολουθείται από συνάντηση σε ολομέλεια όπου οι σκέψεις και οι αντιλήψεις μοιράζονται και συζητούνται. Η UNAIDS¹ έχει επεξεργαστεί μια σειρά από συμβουλές για επιτυχημένα προγράμματα ομοτίμων για τις ανάγκες ενός εκπαιδευτικού τους προγράμματος. Οι συμβουλές αυτές έχουν προσαρμοστεί στις ανάγκες του προγράμματος Youth for Love, ως εξής:

- Συνδέστε το πρόγραμμα ομοτίμων με μια πιο ολοκληρωμένη στρατηγική. Στο Youth for Love προτείνουμε να θεωρήσετε τις επιμορφώσεις εκπαιδευτικών, το εκπαιδευτικό πρόγραμμα για εφήβους και τα προγράμματα ομοτίμων άρρηκτα συνδεδεμένα μεταξύ τους.
- Εξασφαλίστε ότι οι μαθητές και οι μαθήτριες θα έχουν επαρκή υποστήριξη από τους ενήλικους.
- Αξιολογήστε τον αντίκτυπο και τα αποτελέσματα του προγράμματος χρησιμοποιώντας τα εργαλεία που προτείνονται στο 4^ο κεφάλαιο του παρόντος οδηγού. Αφενός είναι σημαντικό να παρακολουθούνται οι δράσεις των ομοτίμων ώστε να μπορεί να αξιολογηθεί η διαδικασία (με ημερολόγιο δράσεων ή φόρμες αξιολόγησης) και αφετέρου θα πρέπει να μπορεί να μετρηθεί ο αντίκτυπος εστιάζοντας στις γνώσεις, τις στάσεις, τις δεξιότητες και τις συμπεριφορές.
- Ορισμένα κίνητρα όπως βεβαιώσεις συμμετοχής, αναμνηστικά του προγράμματος, δημόσια αναγνώριση κλπ μπορούν να συμβάλουν στην ακόμα πιο ενεργό εμπλοκή των μαθητών και των μαθητριών.
- Οι εκπαιδευτές και οι εκπαιδευτριες ομοτίμων θα πρέπει να είναι από την αρχή της διαδικασίας ενήμεροι/ες για τις δεξιότητες και ποιότητες που θα πρέπει να διαθέτουν.
- Θα πρέπει να δίνεται η ευκαιρία εκπαίδευσης και ανατροφοδότησης των εκπαιδευτών και εκπαιδευτριών ομοτίμων και θα πρέπει να υπάρχει ευελιξία στην διοργάνωση του προγράμματος.
- Οι προσδοκίες και οι στόχοι θα πρέπει να είναι σαφείς και εφικτοί.
- Παρακολουθήστε τις ανάγκες των μαθητών και μαθητριών.
- Οι μαθητές και οι μαθήτριες θα πρέπει να έχουν ενεργό συμμετοχή στον σχεδιασμό, την υλοποίηση και την

¹ [Joint United Nations Programme on HIV/AIDS \(UNAIDS\), Peer Education and HIV/AIDS: Concepts, Uses and Challenges, 1999, Geneva, UNAIDS](#)

αξιολόγηση του προγράμματος.

- Κατά τον σχεδιασμό του προγράμματος ομοτίμων, οι μαθητές και οι μαθήτριες θα πρέπει να λάβουν υπόψη τις πολιτισμικές και εκπαιδευτικές διαφοροποιήσεις της ομάδας τους.
- Διασφαλίστε ότι οι μαθητές και οι μαθήτριες έχουν στη διάθεσή τους ό,τι απαραίτητο υλικό χρειάζονται.
- Ειδικά, όταν εργάζεστε σε θέματα που αφορούν το φύλο, λάβετε υπόψη τις ανάγκες που αφορούν στο φύλο.
- Προετοιμάστε τους εκπαιδευτές και τις εκπαιδευτριες ομοτίμων για πιθανή αντίσταση και κριτική από την ομάδα και ανακαλύψτε τρόπους για να το αντιμετωπίσουν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1 Πρακτικές κατευθύνσεις για τους μαθητές και τις μαθήτριες

Εισαγωγή

Αυτό το κεφάλαιο θα σας παρέχει οδηγίες βήμα προς βήμα, ώστε να μπορείτε να ξεκινήσετε το δικό σας Πρόγραμμα Ομοτίμων. Αυτές οι κατευθύνσεις θα σας βοηθήσουν να ορίσετε σαφείς στόχους και να σχεδιάσετε τις δράσεις σας και θα σας καθοδηγήσουν σχετικά με τον τρόπο παρακολούθησης των αποτελεσμάτων σας.

Ακολουθώντας αυτά τα βήματα θα διευκολυνθείτε στο να επιτύχετε τα αποτελέσματα και τον αντίκτυπο που στοχεύετε.

Βήμα 1° - Προσανατολισμός

Πριν ξεκινήσετε να σχεδιάζετε και να αναλαμβάνετε δράση, είναι σημαντικό να γνωρίζετε ποια είναι η στόχευση των δράσεων σας. Πού θα εστιάσετε και ποιες στρατηγικές χρειάζεστε για να πετύχετε τον στόχο σας; Ποιον μπορείτε να εμπλέξετε για να πετύχετε αυτόν τον στόχο; Η απάντηση στις παρακάτω ερωτήσεις μπορεί να σας οδηγήσει στη σωστή κατεύθυνση.

Αυτή η φάση προσανατολισμού είναι μια συνεχής διαδικασία και οι απαντήσεις που διατυπώνετε ίσως δεν παραμείνουν σταθερές καθόλη τη διάρκειά της. Για παράδειγμα, μπορείτε να αλλάξετε το μήνυμά σας μόλις ορίσετε την ομάδα-στόχο ή τη στρατηγική επικοινωνίας. Ωστόσο, είναι σημαντικό να ολοκληρώσετε αυτά τα βήματα και να έχετε μια σαφή απάντηση για κάθε θέμα πριν προχωρήσετε στη φάση προετοιμασίας.

Σκοπός/ Ξεκινώντας

Ο γενικός στόχος των δράσεων που θα πραγματοποιήσεις ως εκπαιδευτής ή εκπαιδευτρια ομοτίμων, είναι να παρουσιάσεις το θέμα της βίας με βάση το φύλο στους συνομηλίκους σου με κατανοητό και ελκυστικό τρόπο, προκειμένου να τους μεταφέρεις γνώσεις και να τους ευαισθητοποιήσεις για το θέμα. Για να το καταφέρεις αυτό, θα πρέπει να έχεις μια ξεκάθαρη ιδέα για το μήνυμά σου, την ομάδα-στόχο σου και τη στρατηγική επικοινωνίας σου, λαμβάνοντας παράλληλα υπόψη τις δεξιότητες και τις ιδιότητες

Together

Everyone

Achieves

More

ενός εκπαιδευτή ομοτίμων/ μιας εκπαιδευτριας ομοτίμων, που περιγράφονται στην εισαγωγική ενότητα.

Όλοι μαζί στη συνέχεια θα ορίσετε τους στόχους σας, τη στρατηγική σας και θα υλοποιήσετε δράσεις οι οποίες θα έχουν την δυνατότητα να ευαισθητοποιήσουν για θέματα που σχετίζονται με τη βία με βάση το φύλο στο σχολείο σας, την πόλη σας ή ακόμα και τη χώρα ή τον κόσμο! Για να το επιτύχετε αυτό θα είναι σημαντικό να εργαστείτε ως ομάδα, οπότε μην ξεχνάτε, μαζί καταφέρνουμε πιο πολλά!

Θέτοντας τους στόχους σας

Ως ομάδα μπορείτε να δημιουργήσετε στόχους που να είναι συγκεκριμένοι (specific), μετρήσιμοι (measurable), εφικτοί (achievable), σχετικοί (relevant) και χρονικά προσδιορισμένοι (time bound). Αυτοί οι S.M.A.R.T. στόχοι θα αποτελέσουν το σημείο εκκίνησης της διαδικασίας σας για να δημιουργήσετε τις δικές σας δράσεις.

Specific / Συγκεκριμένος

Πού ή σε ποιον/ποιους στοχεύετε; Τι θέλετε να πετύχετε;

π.χ. Ο στόχος μας είναι συγκεκριμένος καθώς θέλουμε να ευαισθητοποιήσουμε τους γονείς μας σχετικά με το θέμα της βίας με βάση το φύλο.

Measurable / Μετρήσιμος

Πώς θα παρακολουθείτε την πρόοδό σας; Πώς θα μετρήσετε τα αποτελέσματά σας;

π.χ. Ο στόχος μας είναι μετρήσιμος καθώς θέλουμε να ευαισθητοποιήσουμε 50 γονείς του σχολείου μας. Για να παρακολουθήσουμε την πρόοδο μπορούμε να ζητήσουμε τη βοήθεια των γονέων μας στην οργάνωση της δραστηριότητάς μας και να καταγράφουμε τη συμμετοχή τους. Για να μετρήσουμε τα αποτελέσματα θα μετρήσουμε τον αριθμό των γονέων που συμμετείχαν στις δράσεις μας (με ή χωρίς ενεργό ρόλο)

Εάν καταφέρατε να απαντήσετε σε όλες τις ερωτήσεις, μπορείτε να ορίσετε τους στόχους της ομάδας σας. Συμπληρώστε την παρακάτω δήλωση.

Οι στόχοι μας είναι:

Achievable / Εφικτός

Είναι δυνατόν να επιτύχετε τον στόχο σας με τους πόρους που έχετε;

π.χ. Ο στόχος μας είναι εφικτός, καθώς αποφασίσαμε να στοχεύσουμε τις δράσεις μας σε περιορισμένο αριθμό γονέων και θα έχουμε την υποστήριξη του σχολείου μας και του Συλλόγου Γονέων και Κηδεμόνων του σχολείου μας στην υλοποίηση των Δράσεων μας

Relevant / Σχετικός

Σχετίζεται ο στόχος σας με το θέμα της βίας με βάση το φύλο;

π.χ. Ο στόχος μας σχετίζεται με το θέμα της έμφυλης βίας, καθώς στοχεύουμε στην ευαισθητοποίηση των γονέων μας για το ζήτημα

Time - bound / Χρονικά Καθορισμένος

Πότε θα φτάσετε το στόχο σας;

π.χ. Ο στόχος μας είναι χρονικά καθορισμένος καθώς έχουμε ορίσει μια συγκεκριμένη προθεσμία για την επίτευξή του, το τέλος αυτής της σχολικής χρονιάς

Δημιουργώντας το μήνυμά σας

Τώρα που έχετε μια ξεκάθαρη ιδέα για τους στόχους σας ως ομάδα, ήρθε η ώρα να αποφασίσετε ποιο θα είναι το μήνυμά σας, σε ποιον θα απευθύνεται το μήνυμά σας και πώς θα φτάσετε στην ομάδα-στόχο σας. Αυτό θα σας βοηθήσει να προσδιορίσετε πού θα επικεντρωθούν οι δράσεις σας και πού θα στοχεύσουν.

Μήνυμα: αποφασίστε ποιες πληροφορίες θέλετε να μοιραστείτε για να ευαισθητοποιήσετε το κοινό σας για το θέμα της έμφυλης βίας.

- Τι έχουμε μάθει για την έμφυλη βία και ποιες γνώσεις θα θέλαμε να μοιραστούμε με το κοινό μας;
- Σε ποιο πρόβλημα, σε ποιο μήνυμα/ ποια μηνύματα θα εστιάσουμε;
- Ποιες πληροφορίες θα είναι ενδιαφέρουσες/ χρήσιμες/ ελκυστικές για το κοινό μας;

Ομάδα-στόχος: προσδιορίστε το προφίλ της ομάδας-στόχου σας.

- Σε ποιον θέλουμε να απευθυνθούμε; Στους μαθητές, στους καθηγητές, στους γονείς, στην τοπική κοινότητα...
- Ποια είναι τα ενδιαφέροντά τους, τι τους ενδιαφέρει στην καθημερινή τους ζωή;
- Με ποιο τρόπο συνδέονται ήδη με το θέμα και το μήνυμά μας;

Στρατηγική επικοινωνίας: καθορίστε τη στρατηγική επικοινωνίας σας, με βάση τη συγκεκριμένη ομάδα-στόχο σας και το μήνυμα που θέλετε να διαδώσετε. Η επικοινωνιακή σας στρατηγική θα είναι η βάση για τις δράσεις που θα επιλέξετε.

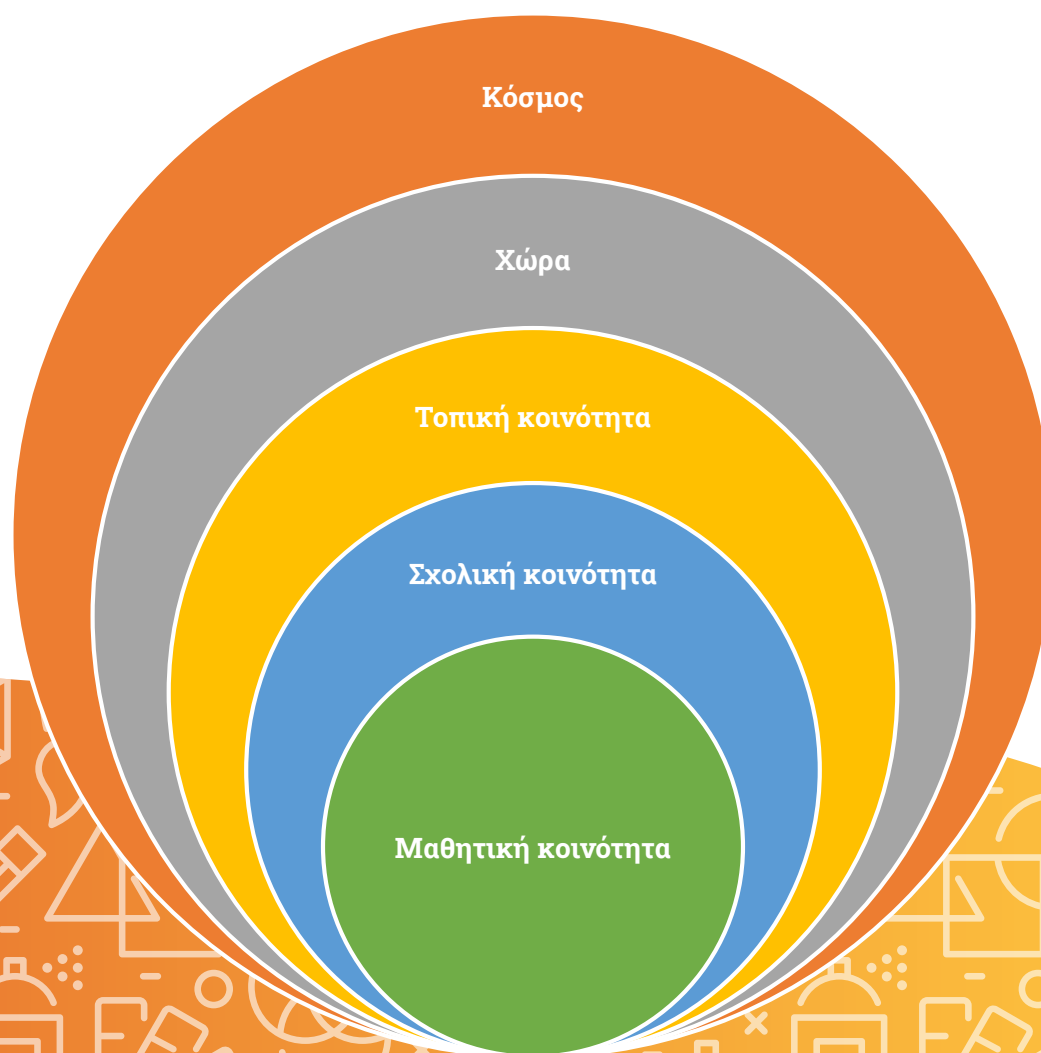
- Πώς διατυπώνουμε το μήνυμά μας με τρόπο προσαρμοσμένο στην ομάδα-στόχο μας;
- Ποια είναι η καλύτερη στρατηγική για να μεταφέρουμε το μήνυμά μας στην ομάδα-στόχο μας; Πώς μπορούμε να εμπλέξουμε την ομάδα-στόχο μας στο θέμα της;
- Πώς μπορούμε να μετατρέψουμε το μήνυμά μας και τη στρατηγική μας σε μια δημιουργική εκστρατεία;

Επιλέγοντας τις δράσεις σας

Μπορείτε να βρείτε μια μεγάλη ποικιλία ιδεών για δράσεις στο κεφάλαιο 2 για να ξεκινήσετε. Οι ακόλουθες τρεις ερωτήσεις μπορούν να χρησιμοποιηθούν για να σας βοηθήσουν να προσδιορίσετε τις δράσεις που θα εξυπηρετήσουν καλύτερα τη στρατηγική επικοινωνίας σας:

- Τι είδους δράση θα ήταν πιο κατάλληλη για την επίτευξη των στόχων σας; Μια **δράση ευαισθητοποίησης** (awareness) που στοχεύει στην ευαισθητοποίηση των ανθρώπων σε ένα θέμα, όπως για παράδειγμα η δημιουργία μιας αφίσας; Μια **δράση εκστρατείας** (campaigning) που στοχεύει στην κινητοποίηση ατόμων σε ένα ζήτημα, όπως για παράδειγμα η δημιουργία μιας διαδικτυακής εκστρατείας; Ή μια **δράση συνηγορίας** (advocacy) με στόχο να επηρεάσει τους υπεύθυνους χάραξης πολιτικής σε ένα θέμα, όπως για παράδειγμα η συλλογή υπογραφών για ένα ζήτημα;
- Τι **εμβέλεια** / επίπεδο προσέγγισης/ επίπεδο επιρροής χρειάζεται να έχουν οι δράσεις σας προκειμένου να μεταφέρετε το μήνυμά σας, να φτάσετε στην ομάδα-στόχο σας και να επιτύχετε τελικά τους στόχους σας; Θα είναι αρκετή η ενημέρωση / συμμετοχή των συμμαθητών σας, θα πρέπει να ενημερώσετε / εμπλέξετε ολόκληρη τη σχολική κοινότητα ή θα πρέπει να προχωρήσετε ακόμη περισσότερο και να επικοινωνήσετε με την τοπική σας κοινότητα ή ακόμη και να σχεδιάσετε μια δράση σε εθνικό ή διεθνές επίπεδο;
- Τι είδους δράση θα λειτουργήσει καλύτερα στην περίπτωσή σας; Μια **διαδικτυακή** δράση (online), μια **δια ζώσης** δράση (offline) ή μια **μικτή** (mixed) στρατηγική; Απευθύνεστε σε περισσότερες ομάδες-στόχους; Ποια είναι η καλύτερη στρατηγική για κάθε ομάδα-στόχο;

Βήμα 2° - Προετοιμασία

Μετά την ολοκλήρωση του 1ου βήματος, έχετε πλέον ορίσει ξεκάθαρα τους S.M.A.R.T. στόχους σας και έχετε δημιουργήσει μια ομάδα για την επίτευξη αυτών των στόχων. Η εφαρμογή του σχεδίου σας θα απαιτήσει μια καλή προετοιμασία. Η προετοιμασία αυτή θα σας βοηθήσει να αποκτήσετε μια σαφή ιδέα για τους πόρους που έχετε στη διάθεσή σας, τόσο

τους ανθρώπινους πόρους όσο και τους υλικούς. Σε αυτή τη φάση, θα ανατεθούν επίσης συγκεκριμένες εργασίες και με συγκεκριμένο χρονοδιάγραμμα σε κάθε μέλος της ομάδας. Βεβαιωθείτε ότι όλοι είναι καλά προετοιμασμένοι προτού θέσετε το σχέδιό σας σε εφαρμογή.

Ανθρώπινοι πόροι

Η ομάδα σας είναι η δύναμή σας! Θα πρέπει να συγκεντρώσετε τα δυνατά σημεία των μελών της ομάδας σας τα οποία μπορούν να αξιοποιηθούν στις δράσεις που θα κάνετε. Έχουν κάποια από τα μέλη της ομάδας καλλιτεχνικές δεξιότητες σε τομείς όπως το τραγούδι, τα εικαστικά, το θέατρο ή ο χορός; Συλλέξτε όλα τα πιθανά ταλέντα που μπορεί να υπάρχουν στην ομάδα σας και καταγράψτε τα.

Στην ομάδα μας έχουμε τις ακόλουθες δεξιότητες/ τα ακόλουθα ταλέντα:

Χωρίστε ρόλους μεταξύ των μελών της ομάδας σας, με βάση τα ταλέντα και τα ενδιαφέροντά σας. Έχετε, για παράδειγμα, κάποιον/ κάποια στην ομάδα σας που είναι πολύ προσανατολισμένος/η στη λεπτομέρεια; Θα μπορούσε να είναι αυτός/ αυτή που θα είναι υπεύθυνος/ υπεύθυνη για την παρακολούθηση της προόδου σας προς την επίτευξη των στόχων σας. Δημιουργήστε μια λίστα με τα μέλη της ομάδας σας και τον ρόλο που θα έχει καθένας/ καθεμιά.

Ποιος άλλος θα μπορούσε να σας βοηθήσει στην επίτευξη των στόχων σας;

Κάντε έναν καταϊγισμό ιδεών στην ομάδα σας για άλλα άτομα που θα μπορούσαν να σας βοηθήσουν να επιτύχετε τους στόχους σας. Θα μπορούσε να είναι οι καθηγητές σας, οι γονείς σας ή άλλα μέλη της κοινότητάς σας. Για παράδειγμα, εάν ένας γονέας κάποιου μέλους της ομάδας εργάζεται σε μια τοπική εφημερίδα, θα μπορούσε να συμβάλει στη διάδοση των δράσεών σας.

Καταγράψτε τα αποτελέσματα του ιδεοκαταιγισμού σας ακολούθως και σημειώστε για κάθε πιθανό σύμμαχο που σκεφτήκατε τον τρόπο με τον οποίο θα μπορούσε να συνεισφέρει προς την επίτευξη των στόχων σας.

Σύμμαχος	Συνεισφορά
<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>

Υλικά

Αναζητήστε ήδη διαθέσιμα υλικά τα οποία να μπορούν να χρησιμοποιηθούν στις δράσεις σας. Καταγράψτε τα ευρήματά σας ακολούθως.

Έχουμε τα ακόλουθα υλικά διαθέσιμα:

Σκεφτείτε το περιβάλλον και προσπαθήστε να χρησιμοποιήσετε όσο το δυνατόν λιγότερους πόρους για την υλοποίηση των δράσεων σας. Γίνετε εφευρετικοί και προσπαθήστε να βρείτε τρόπους για να υλοποιήσετε δράσεις με το μικρότερο δυνατόν οικολογικό αποτύπωμα (λιγότερα χαρτιά, λιγότερα υλικά, ανακύκλωση).

Υπάρχουν υλικά, απαραίτητα για την υλοποίηση των δράσεων σας που δεν είναι αυτή τη στιγμή διαθέσιμα; Σκεφτείτε εναλλακτικές και νέες χρήσεις των υπάρχοντων υλικών. Εάν αυτό δεν είναι δυνατό, επιστρέψτε στην ενότητα ανθρώπινου δυναμικού. Θα μπορούσε κάποιος από τους συμμαχούς να σας βοηθήσει να αποκτήσετε το απαραίτητο υλικό;

Χρόνος

Ο χρόνος είναι ένας πολύ σημαντικός και συνήθως περιορισμένος πόρος. Πόσο χρόνο θα έχετε για την ολοκλήρωση των δράσεών σας; Χωρίστε τον διαθέσιμο χρόνο σε μικρότερες περιόδους και σημειώστε τι θέλετε να έχετε επιτύχει σε καθεμία από αυτές.

Χρονική περίοδος (από-μέχρι)	Επίτευγμα

Το πλάνο σας

Τώρα είστε έτοιμοι/ έτοιμες να δημιουργήσετε το πλάνο σας για την υλοποίηση των δράσεών σας.

Σημειώστε στον παρακάτω πίνακα με χρονολογική σειρά κάθε εργασία που πρέπει να εκτελεστεί για την ολοκλήρωση των προγραμματισμένων δράσεών σας (ΤΙ), ποιος θα την υλοποιήσει (ΠΟΙΟΣ) και πότε (ΠΟΤΕ).

ΤΙ	ΠΟΙΟΣ	ΠΟΤΕ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2 Δημιουργικές ιδέες για τους μαθητές και τις μαθήτριες

Από αυτό το κεφάλαιο μπορείτε να αντλήσετε έμπνευση για τις δικές σας δράσεις. Οι δράσεις που παρουσιάζονται χωρίζονται σε τρία είδη: δράσεις ευαισθητοποίησης (awareness), που στοχεύουν στην ευαισθητοποίηση των ανθρώπων σε ένα θέμα, δράσεις εκστρατείας (campaigning), που στοχεύουν στην κινητοποίηση ατόμων σε ένα ζήτημα, και δράσεις συνηγορίας (advocacy), με στόχο να επηρεάσουν τους υπεύθυνους χάραξης πολιτικής σε ένα θέμα. Για κάθε είδος, προσφέρονται ιδέες τόσο για διαδικτυακές (online) όσο και για δια ζώσης (offline) δράσεις. Κάθε δράση έχει

τη δική της εμβέλεια: κάποιες στοχεύουν στη μαθητική κοινότητα, άλλες στη σχολική κοινότητα, άλλες την τοπική κοινότητα ενώ άλλες ενδέχεται να στοχεύουν ακόμη και σε εθνικό ή και σε διεθνές επίπεδο. Εδώ θα βρείτε ιδέες για να εμπνευστείτε για τις δικές σας δράσεις. Μπορείτε να επιλέξετε δράσεις ανάλογα με τους στόχους σας, το μήνυμά σας, την ομάδα-στόχο σας και την εμβέλεια που θέλετε να έχουν ή να αποφασίσετε να συνδυάσετε περισσότερους από ενός τύπου δράσεων για την επίτευξη των στόχων σας.

1. Δράσεις ευαισθητοποίησης

Οι δράσεις ευαισθητοποίησης είναι δράσεις που έχουν ως στόχο τη διεύρυνση των γνώσεων των μελών της κοινότητας σε ένα θέμα, την αλλαγή στάσεων, συμπεριφορών και πεποιθήσεων. Μπορούν επίσης να χρησιμοποιηθούν για την προώθηση μιας άλλης δράσης, ενός γεγονότος ή ενός έργου ή ακόμα και μιας στρατηγικής. Σε αυτήν την

ενότητα θα επικεντρωθούμε σε επτά τύπους δράσεων ευαισθητοποίησης: δημιουργία αφίσας, δημιουργία εκπαιδευτικού κουίζ ή παιχνιδιού, διοργάνωση συζήτησης με την τεχνική fishbowl, διοργάνωση world café, διοργάνωση καλλιτεχνικής εκδήλωσης στο σχολείο, σύνταξη δελτίου τύπου και διοργάνωση εργαστήριου με συνομηλίκους.

Δημιουργήστε μία αφίσα

Είδος δράσης

διαδικτυακή / δια ζώσης

Εμβέλεια δράσης

μαθητική κοινότητα /σχολική κοινότητα /τοπική κοινότητα /χώρα

Τι:

Με μια αφίσα μπορείτε να κάνετε μια άμεση, οπτική δήλωση για ένα ευρύ φάσμα θεμάτων. Οι αφίσες μπορούν να χρησιμοποιηθούν για διαφορετικούς σκοπούς: εκδηλώσεις, διαφημίσεις, ταινίες, αλλά και για την εκπαίδευση, την επιστήμη και την πολιτική. Μπορούν εύκολα να προσαρμοστούν σε διάφορες ομάδες στόχους και μηνύματα και μπορούν επίσης να συνδυαστούν με άλλες μορφές μέσων, όπως έντυπα, βίντεο ή κοινωνικά μέσα δικτύωσης, ώστε να σχηματίσουν μια ευρεία και εκτεταμένη εκστρατεία.

Γιατί:

Επειδή οι αφίσες είναι ένα οπτικό μέσο επικοινωνίας, μπορούν να έχουν πολύ δυνατό αντίκτυπο στους ανθρώπους. Μια καλή αφίσα μπορεί να προκαλέσει πολλά συναισθήματα, ανάλογα με το μήνυμα. Είναι ένας εύκολος τρόπος να πετύχετε ένα δυνατό αντίκτυπο σε σύντομο χρονικό διάστημα.

Πώς:

Μια αφίσα πρέπει να προσελκύσει την προσοχή στη στιγμή. Τα παρακάτω βήματα μπορούν να σας βοηθήσουν να δημιουργήσετε μια αποτελεσματική αφίσα με ένα δυνατό μήνυμα.

1. Προσδιορίστε τον στόχο σας

Η αφίσα σας θα πρέπει να σας βοηθάει να πραγματοποιήσετε αυτόν τον στόχο. Για παράδειγμα, εάν ο στόχος σας είναι να προσελκύσετε ένα κοινό σε μια εκδήλωση, ο σχεδιασμός της αφίσας σας θα πρέπει να είναι τέτοιος, ώστε να κάνει τους ανθρώπους να παρευρεθούν στην εκδήλωσή σας. Δώστε έμφαση στις βασικές πληροφορίες που πρέπει να γνωρίζει το κοινό σας για να παρευρεθεί.

2. Προσδιορίστε το κοινό-στόχο σας

Ο σχεδιασμός σας και το μήνυμά σας πρέπει να είναι προσαρμοσμένα στο κοινό-στόχο σας. Προσπαθήστε να μιλήσετε τη γλώσσα τους και προσελκύστε τους με εικόνες που να απευθύνονται σε αυτούς συγκεκριμένα.

3. Καθορίστε το μήνυμα

Το μήνυμά σας πρέπει να είναι σύντομο, δυνατό και κατανοητό από όλους. Μπορείτε να χρησιμοποιήσετε χιούμορ, αλλά να είστε ιδιαίτερα προσεκτικοί για ευαισθησίες που μπορεί να υπάρχουν γύρω από το θέμα. Δημιουργήστε μια εντυπωσιακή επικεφαλίδα που προσελκύει την προσοχή των περαστικών. Συμπεριλάβετε μια έκκληση για δράση, όπως για παράδειγμα: επισκεφθείτε έναν ιστότοπο, παρακολουθήστε μια εκδήλωση, καλέστε έναν αριθμό, κατεβάστε μια εφαρμογή... Κάντε την έκκληση για δράση να ξεχωρίσει τοποθετώντας την σε στρατηγικό μέρος της αφίσας σας και προσελκύστε οπτικά την προσοχή χρησιμοποιώντας χρώματα, εικόνες ή πλαίσια.

4. Αποφασίστε πού θα αναρτήσετε την αφίσα σας

Οι αφίσες μπορούν να εκτυπωθούν και να αναρτηθούν σε δημόσιους χώρους ή να κοινοποιηθούν στο διαδίκτυο μέσω των μέσων κοινωνικής δικτύωσης. Βεβαιωθείτε ότι σε κάθε περίπτωση προσαρμόζετε το σχεδιασμό της αφίσας σας. Εάν επιλέξετε να εκτυπώσετε την αφίσα σας, πρέπει να είναι ευανάγνωστη από απόσταση, επομένως προσέξτε τα χρώματα και τη γραμματοσειρά σας. Όταν αναρτήσετε την αφίσα σας σε δημόσιο χώρο, ελέγχετε πάντα εάν είναι νόμιμο να αναρτάτε το υλικό σας εκεί. Οι περισσότερες πόλεις έχουν συγκεκριμένους χώρους που προορίζονται για ανάρτηση αφισών. Η ανάρτησή τους σε άλλα μέρη μπορεί να είναι παράνομη και να οδηγήσει σε σοβαρό πρόστιμο.

5. Επιλέξτε το σχεδιασμό της αφίσας σας

Σε γενικές γραμμές, το κλειδί είναι η εύρεση της σωστής ισορροπίας μεταξύ επικεφαλίδας, σώματος κειμένου, εικόνων και λογοτύπων. Μην χρησιμοποιείτε πάρα πολλές διαφορετικές γραμματοσειρές ή χρώματα σε μία αφίσα, γιατί μειώνουν τη δύναμη του μηνυματός σας. Η επιλογή ενός έτοιμου προτύπου για τη δημιουργία αφίσας μπορεί να σας εξοικονομήσει πολλή δουλειά. Υπάρχουν αρκετοί ιστότοποι που προσφέρουν δωρεάν πρότυπα αφίσας, όπως το Canva (www.canva.com).

Η φεμινιστική κολεκτίβα «Laisse Les Filles Tranquilles» από τις Βρυξέλλες έχει ένα απλό μήνυμα: Αφήστε τις γυναίκες και τα κορίτσια μόνα τους. Οι αφίσες τους είναι τόσο απλές όσο το μήνυμά τους: μαύρα γράμματα σε λευκό φόντο. Ξεκίνησαν να βάζουν τις αφίσες τους σε δημόσιους χώρους το 2018 και δύο χρόνια αργότερα έχουν γίνει αναγνωρίσιμες από όλους όσους ζουν στην πόλη των Βρυξελλών ενώ το μήνυμά τους έχει ξεπεράσει τα όρια της πόλης φτάνοντας και στην υπόλοιπη χώρα. Το μήνυμά τους έχει επεκταθεί ώστε να περιλαμβάνει και άλλες ομάδες που μπορεί να είναι στόχος διακρίσεων και παρενόχλησης. Αρκετά πολιτιστικά κέντρα και χώροι διασκέδασης έχουν συνεργαστεί μαζί τους για να αναρτήσουν τις αφίσες τους.

Συντάξτε ένα Δελτίο Τύπου

Είδος δράσης

διαδικτυακή / δια ζώσης

Εμβέλεια δράσης

μαθητική κοινότητα/ σχολική κοινότητα/ τοπική κοινότητα/ χώρα/ κόσμος (αν συνταχθεί στα αγγλικά)

Τι:

Ένα δελτίο τύπου είναι ένα κείμενο σχετικά με ένα θέμα ή μια εκδήλωση, που απευθύνεται σε δημοσιογράφους, ο οποίοι/οποίες μπορούν να χρησιμοποιήσουν αυτό το κείμενο για να γράψουν ένα άρθρο ή μια είδηση. Το κείμενο πρέπει να είναι γραμμένο με τέτοιο τρόπο ώστε να μη χρειάζεται πολλή επεξεργασία πριν δημοσιευτεί σε μια εφημερίδα ή να χρησιμοποιηθεί σε ένα ρεπορτάζ.

Γιατί:

Εάν το δελτίο τύπου σας μετατραπεί σε δημοσιευμένο άρθρο ή σε είδηση, είναι ένας εύκολος και οικονομικός τρόπος για να προσεγγίσετε ένα μεγάλο κοινό. Μπορείτε να γράψετε ένα δελτίο τύπου όταν θέλετε να ενημερώσετε το κοινό για ένα συμβάν ή μια εκστρατεία ή όταν θέλετε να το ευαισθητοποιήσετε σχετικά με ένα συγκεκριμένο θέμα ή ζήτημα.

Πώς:

Η πρώτη και πιο σημαντική προϋπόθεση για ένα δελτίο τύπου είναι το κατά πόσο αυτό θα παρουσίαζε δημοσιογραφικό ενδιαφέρον. Παρουσιάζει ενδιαφέρον το αντικείμενο ή η εκδήλωση για μια μεγάλη ομάδα αναγνωστών / θεατών; Έχει σχέση με τα τρέχοντα γεγονότα; Το εάν τελικά ένας δημοσιογράφος χρησιμοποιήσει το δελτίο τύπου ή όχι, εξαρτάται από τον βαθμό στον οποίο αυτό που θα παρουσιάσουμε θα είναι ικανό να κεντρίσει το δημοσιογραφικό ενδιαφέρον. Είναι επομένως σημαντικό να διατυπώσετε το κείμενό σας με τέτοιο τρόπο ώστε να απευθύνεται σε ένα μεγάλο κοινό, συνδέοντάς το και με τρέχοντα γεγονότα.

Ένα δελτίο τύπου πρέπει να είναι ένα ευανάγνωστο κείμενο, με σαφή δομή. Τα ακόλουθα στοιχεία πρέπει να περιλαμβάνονται, με τη σειρά που παρουσιάζονται:

- Συγγραφέας / οργανισμός
- Τόπος και ημερομηνία
- Τίτλος
- Υπότιτλος
- Εισαγωγή ή πρώτη παράγραφος, επονομαζόμενη και «Lead» στη σχετική ορολογία (ποιος, τι, πού, πότε)
- Κυρίως σώμα (πώς, γιατί)
- Βασικές πληροφορίες σχετικά με την οργάνωση / εκστρατεία / εκδήλωση σε μία τυποποιημένη παράγραφο που αποκαλείται «Boilerplate» στη σχετική ορολογία
- Στοιχεία επικοινωνίας

Οι δημοσιογράφοι «σαρώνουν» γρήγορα τα μηνύματά τους. Το κείμενό σας πρέπει να τραβήξει την προσοχή τους αμέσως.

- Διατυπώστε έναν τίτλο που θα κεντρίσει το ενδιαφέρον.
- Συμπεριλάβετε όλες τις απαραίτητες πληροφορίες στη πρώτη παράγραφο/ εισαγωγή σας
- Να είστε αντικειμενικοί και εύστοχοι
- Περιορίστε το κείμενό σας σε μία σελίδα
- Ελέγξτε το κείμενό σας για ορθογραφικά και συντακτικά λάθη - και στη συνέχεια ελέγξτε το ξανά.

Μην στέλνετε το δελτίο τύπου σας σε οποιονδήποτε/ οποιαδήποτε δημοσιογράφο ή εφημερίδα. Πρώτα ελέγξτε ποια μέσα απευθύνονται στις ομάδες-στόχους που θέλετε να φτάσετε με το μήνυμά σας. Μοιραστείτε το δελτίο τύπου σας με εκείνα τα μέσα που σχετίζονται με το θέμα σας: θα είναι πιθανόν πιο διατεθειμένα να δημοσιεύσουν το κείμενό σας.

Δημιουργήστε ένα εκπαιδευτικό παιχνίδι ή κουίζ

Είδος δράσης

διαδικτυακή / δια ζώσης

Εμβέλεια δράσης

μαθητική κοινότητα /σχολική κοινότητα

Τι:

Τα εκπαιδευτικά κουίζ και τα παιχνίδια μπορούν να χρησιμοποιηθούν για να τεστάσουν και να επεκτείνουν τις γνώσεις των συμμετεχόντων σχετικά με ένα θέμα, όταν τους ζητείται για παράδειγμα να διακρίνουν τους μύθους από τις αλήθειες. Θέλετε λοιπόν οι συμμαθητές και οι συμμαθήτριάς σας να μάθουν περισσότερα σχετικά με το θέμα της βίας με βάση το φύλο; Γιατί να μην χρησιμοποιήσετε ένα παιχνίδι ή ένα κουίζ για το σκοπό αυτό, οργανώνοντας για παράδειγμα ένα παιχνίδι Αλήθεια ή Μύθος. Μπορείτε να βρείτε χρήσιμες πληροφορίες και πληροφορίες στο «Οδηγό για την πραγματοποίηση εκπαιδευτικού προγράμματος για εφήβους» για να προετοιμάσετε το κουίζ / το παιχνίδι σας.

Γιατί:

Η μάθηση με βάση το παιχνίδι έχει θετική επίδραση στο κίνητρο και την αφοσίωση των μαθητών και των μαθητριών. Μπορεί επίσης να παρέχει ένα πλαίσιο για πειραματισμό πάνω σε ένα θέμα.

Πώς:

1. Ρωτήστε τους συμμαθητές σας τι ξέρουν για το θέμα της βίας με βάση το φύλο.
2. Ρωτήστε τους ποια από αυτές τις δηλώσεις πιστεύουν ότι είναι αληθινή και ποια είναι μύθος.
3. Εξηγήστε τους ότι κάνετε την παραπάνω ερώτηση επειδή ορισμένες από τις δηλώσεις βασίζονται σε γεγονότα και κάποιες όχι, αλλά παρ' όλα αυτά διαδίδονται στο διαδίκτυο.
4. Ενημερώστε τους ότι με την ακόλουθη δράση θα προσπαθήσετε να διαχωρίσετε τα γεγονότα από τους μύθους.
5. Παρουσιάστε στους συμμαθητές σας 10 δηλώσεις για τη βία με βάση το φύλο, κάποιες θα είναι αλήθεια και κάποιες θα είναι μύθος.
6. Μοιράστε τους συμμαθητές σας σε 2 ομάδες και δώστε τους 10 λεπτά, έτσι ώστε κάθε ομάδα να αποφασίσει ποιες δηλώσεις πιστεύει ότι είναι αλήθεια και ποιες είναι μύθοι.
7. Στη συνέχεια, ζητήστε από τις ομάδες να παρουσιάσουν τις απαντήσεις τους με επιχειρήματα. Σε περίπτωση διαφωνίας δώστε στις ομάδες λίγο χρόνο για να συζητήσουν. Στο διάλογο αυτό οι ομάδες μπορούν να παραθέσουν πληροφορίες που να έχουν ακούσει ή διαβάσει για το θέμα και τις απόψεις τους πάνω σε αυτό.
8. Αποκαλύψτε τις σωστές απαντήσεις.

Εναλλακτική πρόταση υλοποίησης

Μπορείτε εύκολα να υλοποιήσετε αυτήν τη δράση διαδικτυακά χρησιμοποιώντας ένα από τα πολλά διαθέσιμα ψηφιακά εργαλεία για τη δημιουργία κουίζ. Θα μπορούσατε ακόμη και να χρησιμοποιήσετε τα stories στο Instagram για το κουίζ σας, σαν μια απλή και βολική λύση! Μια άλλη επιλογή θα μπορούσε να είναι μία Φόρμα Google για να δημιουργήσετε το κουίζ σας. Σε αυτήν την περίπτωση:

1. Δημιουργήστε μια νέα φόρμα Google. Κάντε κλικ στις "Ρυθμίσεις" και στην καρτέλα «Κουίζ» ενεργοποιήστε την επιλογή «Να γίνει αυτό κουίζ».
2. Δημιουργήστε ένα σύνολο δηλώσεων, μερικές από αυτές πρέπει γεγονότα/ αλήθειες και μερικές να είναι να είναι αναληθείς/ μύθοι.
3. Εισαγάγετε έναν τίτλο στη φόρμα σας στην ενότητα "Τίτλος" και μερικές οδηγίες για το πώς παίζεται το παιχνίδι σας στην ενότητα "Περιγραφή φόρμας" της φόρμας σας.
4. Ξεκινήστε να εισάγετε τις δηλώσεις σας, καθεμία ως διαφορετική ερώτηση, δίνοντας για κάθε δύο επιλογές απάντησης, Αλήθεια και Μύθος.
5. Χρησιμοποιήστε το «Κλειδί απάντησης» στο κάτω μέρος κάθε ερώτησης για να επισημάνετε τη σωστή απάντηση για κάθε ερώτηση και να παραθέσετε ορισμένα στοιχεία ως ανατροφοδότηση.
6. Πατήστε «Αποστολή» και αντιγράψτε το σύνδεσμο που δημιουργήθηκε για να μοιραστείτε το κουίζ σας με τους συμμαθητές και τις συμμαθήτριάς σας. Είστε έτοιμοι/ έτοιμες!

Διοργανώστε μία συζήτηση με την τεχνική fishbowl

Είδος δράσης

διαδικτυακή / δια ζώσης

Εμβέλεια δράσης

μαθητική κοινότητα / σχολική κοινότητα / τοπική κοινότητα

Τι:

Η τεχνική fishbowl μπορεί να χρησιμοποιηθεί για τη διεξαγωγή μιας συζήτησης σε μια μεγάλη ομάδα. Μπορεί να εφαρμοστεί μόνο με τη συμμετοχή των μαθητών ή μπορεί να χρησιμοποιηθεί ως τρόπος για να αλληλεπιδράσουν οι μαθητές με ειδικούς προσκεκλημένους από την τοπική κοινότητα, σχετιζόμενους με το θέμα που συζητείται και οι οποίοι μπορούν να συμμετάσχουν στη διαδικασία.

Γιατί:

Η τεχνική fishbowl μπορεί να χρησιμοποιηθεί για να κάνει τις διαφορετικές απόψεις να ακουστούν και για να παρέχει δομή στη συζήτησή σας.

Πώς:

1. Επιλέξτε το θέμα της συζήτησής σας, το οποίο θα πρέπει κάπως να σχετίζεται με το ζήτημα της βίας με βάση το φύλο. Ένα παράδειγμα ενός θέματος συζήτησης θα μπορούσε να είναι «στερεότυπα στην καθημερινή μας ζωή».
2. Διαμορφώστε την αίθουσα όπου θα λάβει χώρα η συζήτηση. Πάρτε τόσες καρέκλες όσες και οι συμμετέχοντες/ οι συμμετέχουσες στη συζήτηση και τοποθετήστε τις σε 2 (ή περισσότερους) ομόκεντρους κύκλους. Ο εσωτερικός κύκλος πρέπει να είναι μικρότερος (έως 5 καρέκλες).
3. Οι συμμετέχοντες που θα καθίσουν στον εσωτερικό κύκλο θα συμμετάσχουν στη συζήτηση, ενώ οι συμμετέχοντες που θα καθίσουν στον εξωτερικό κύκλο/ στους εξωτερικούς κύκλους θα παρακολουθήσουν τη συζήτηση και θα κρατούν σημειώσεις.
4. Μια καλή πρακτική είναι να υπάρχει στον εσωτερικό κύκλο ένας συντονιστής/ μία συντονίστρια της συζήτησης, ο οποίος/ η οποία θα έχει ήδη σκεφτεί κάποια ερωτήματα που θα ενεργοποιήσουν τη συζήτηση. Μια ερώτηση θα μπορούσε να είναι: «Υπάρχουν συγκεκριμένες ομάδες ανθρώπων που επηρεάζονται περισσότερο από τα στερεότυπα;»
5. Η συζήτηση ξεκινά στον εσωτερικό μόνο κύκλο.
6. Οι παρατηρητές στον εξωτερικό κύκλο κρατούν σημειώσεις για πράγματα που τους κάνουν εντύπωση και πράγματα που θέλουν να αναφερθούν ξανά στον τελικό αναστοχασμό.
7. Για να κάνετε τη διαδικασία πιο διαδραστική, μπορείτε να τοποθετήσετε και μια κενή καρέκλα στον εσωτερικό κύκλο. Όποιος/όποια από τον εξωτερικό κύκλο/ τους εξωτερικούς κύκλους θέλει να συμμετάσχει στη συζήτηση, πηγαίνει και κάθεται στην κενή καρέκλα στον εσωτερικό κύκλο. Τότε κάποιος άλλος/ κάποια άλλη που συμμετέχει στον εσωτερικό κύκλο μετακινείται εθελοντικά στον εξωτερικό κύκλο, έτσι ώστε να υπάρχει και πάλι μια κενή θέση στον εσωτερικό κύκλο.
8. Στο τέλος της διαδικασίας όλοι οι συμμετέχοντες μαζί συζητούν τις εντυπώσεις τους.

Εναλλακτική πρόταση υλοποίησης

Μπορείτε να υλοποιήσετε αυτήν τη δράση διαδικτυακά χρησιμοποιώντας ένα λογισμικό τηλεδιάσκεψης.

- Οργανώστε μια κλήση και προσκαλέστε τους συμμετέχοντες/ τις συμμετέχουσες να συμμετάσχουν σε αυτήν.
- Στην αρχή της συνομιλίας συμφωνείστε ποιος/ ποια θα κάθεται στον εσωτερικό εικονικό «κύκλο». Μόνο αυτοί θα είναι οι άνθρωποι στην κλήση που δεν θα είναι σε σίγαση.
- Εάν ένα άτομο από τον εξωτερικό κύκλο θέλει να συμμετάσχει στη συνομιλία, γράφει το αίτημά του στο chat. Τότε κάποιος/ κάποια που βρίσκεται ήδη στη συνομιλία βάζει τον εαυτό του σε σίγαση, για να δώσει την εικονική του θέση στον εσωτερικό «κύκλο» και το άτομο που εισέρχεται τώρα στον εσωτερικό «κύκλο» απενεργοποιεί τη σίγασή του (unmute).

Διοργανώστε μια καλλιτεχνική εκδήλωση στο σχολείο

Είδος δράσης

δια ζώσης

Εμβέλεια δράσης

μαθητική κοινότητα / σχολική κοινότητα

Τι:

Μια καλλιτεχνική εκδήλωση στο σχολείο είναι μια εκδήλωση όπου η τέχνη βρίσκεται στο επίκεντρο. Θα μπορούσε να είναι αφιερωμένη σε μια μορφή τέχνης, οπότε θα μπορούσατε, για παράδειγμα, να οργανώσετε μια συναυλία, μια ανάγνωση λογοτεχνικών κειμένων, ένα διαγωνισμό slam ποίησης ή να ανεβάσετε ένα θεατρικό έργο με θέμα τη βία με βάση το φύλο. Εναλλακτικά θα μπορούσατε να οργανώσετε μια εκδήλωση όπου διαφορετικές μορφές τέχνης θα μπορούσαν να συνδυαστούν, όπως για παράδειγμα μικρότερες θεατρικές παραστάσεις, τραγούδια και μια έκθεση έργων τέχνης που σχετίζονται με το ζήτημα της βίας με βάση το φύλο.

Γιατί:

Η τέχνη μπορεί να χρησιμοποιηθεί για τη μάθηση, ενώ μπορεί επίσης να προσφέρει ένα ισχυρό μέσο για τη μετάδοση ενός μηνύματος, την ευαισθητοποίηση των ανθρώπων και την αφύπνισή τους σχετικά με συγκεκριμένα θέματα. Γιατί λοιπόν να μην χρησιμοποιήσετε την τέχνη για να ευαισθητοποιήσετε το κοινό-στόχο σας για το θέμα της βίας με βάση το φύλο;

Πώς:**Πριν την εκδήλωση**

1. Σκεφτείτε με τους συμμαθητές σας το περιεχόμενο και τη δομή που θα μπορούσε να έχει η εκδήλωσή σας και συζητήστε την προτεινόμενη ώρα και τοποθεσία, το προτεινόμενο κοινό της εκδήλωσής σας και την υποστήριξη που θα χρειαστείτε από το σχολείο.
2. Συζητήστε τα παραπάνω με τη Διεύθυνση και τον σύλλογο διδασκόντων για να πάρετε τις απαραίτητες εγκρίσεις, να διευθετήσετε πρακτικά θέματα της εκδήλωσής σας (ώρα-τοποθεσία) και να συζητήστε την υποστήριξη που μπορεί να σας παράσχει το σχολείο σας, με την πιθανή συμμετοχή των εκπαιδευτικών σας στην οργάνωση της εκδήλωσης ή και με τη διάθεση πόρων.
3. Ξεκινήστε να προετοιμάζετε τα καλλιτεχνικά σας δρώμενα που θα παρουσιαστούν στην εκδήλωσή σας. Επιλέξτε μορφές τέχνης που ταιριάζουν με τα ταλέντα που έχετε στην ομάδα σας και που μπορούν να μεταφέρουν αποτελεσματικά τα μηνύματά σας.

Αν προτιμάτε, μπορείτε επίσης να ακολουθήσετε μια πιο ανοικτή προσέγγιση στη διαδικασία δημιουργίας των καλλιτεχνικών δρώμενων. Θα μπορούσατε, για παράδειγμα, να συγκεντρώσετε δημιουργικά αποτελέσματα από ολόκληρη τη σχολική κοινότητα υλοποιώντας έναν δημιουργικό διαγωνισμό για την εκδήλωσή σας. Ανακοινώστε τους κανόνες, ορίστε μια προθεσμία για την υποβολή των υποψηφιοτήτων και ζητήστε από τους συμμετέχοντες στην εκδήλωσή σας να ψηφίσουν για να ανακοινώσουν τους νικητές στο τέλος της εκδήλωσης.

4. Επικοινωνήστε την εκδήλωσή σας. Σκεφτείτε δημιουργικούς τρόπους για να ενημερώσετε το κοινό-στόχο σας για την εκδήλωσή σας και να τους καλέσετε να παρευρεθούν. Μπορείτε να δημιουργήσετε μια υπο-ομάδα επικοινωνίας που θα είναι υπεύθυνη για τις Δράσεις επικοινωνίας, συμπεριλαμβανομένης και της μέριμνας για τη λήψη των απαραίτητων αδειών αν αποφασίσετε τη φωτογράφιση ή βιντεοσκόπηση της εκδήλωσης.
5. Μοιράστε τους ρόλους που θα έχετε κατά τη διάρκεια της εκδήλωσης. Ποιος θα είναι για παράδειγμα υπεύθυνος για την υποδοχή των συμμετεχόντων, ποιος θα τους καθοδηγεί να καθίσουν, ποιος θα συντονίζει τη σκηνή, ποιος θα επεξηγεί τα έργα τέχνης κ.λπ.
6. Φροντίστε τα τελευταία πρακτικά θέματα της διοργάνωσης της εκδήλωσης και ετοιμάστε το χώρο όπου θα πραγματοποιηθεί.

Κατά τη διάρκεια της εκδήλωσης

7. Κάθε μέλος της οργανωτικής ομάδας πρέπει να βρίσκεται στο πόστο του/της.
8. Η ομάδα επικοινωνίας μπορεί να φωτογραφίζει και να κινηματογραφεί αλλά και να συλλέγει δηλώσεις από τους παρευρισκόμενους
9. Έχετε το μυαλό σας στο χρόνο και τηρείστε το πρόγραμμα της εκδήλωσης.

Μετά την εκδήλωση

10. Πραγματοποιήστε μια συνάντηση με όλα τα μέλη της οργανωτικής ομάδας για να συζητήσετε τα αποτελέσματα. (βλ. κεφάλαιο 4 για περαιτέρω ιδέες)
11. Αποφασίστε αν θα δώσετε στη δημοσιότητα στα αποτελέσματα της εκδήλωσής σας (για παράδειγμα γράφοντας ένα άρθρο στη σχολική εφημερίδα ή στην ιστοσελίδα του σχολείου ή ένα δελτίο τύπου)

Οργανώστε ένα World Café

Είδος δράσης

δια ζώσης

Εμβέλεια δράσης

μαθητική κοινότητα / σχολική κοινότητα

Τι:

Σε ένα World Café συγκεντρώνεται μια ομάδα ανθρώπων για να ξεκινήσει ο διάλογος σχετικά με ένα σοβαρό θέμα ή μια θεματική. Οι συμμετέχοντες/ συμμετέχουσες χωρίζονται σε μικρότερες ομάδες και κάθε ομάδα συζητά μια ερώτηση ή ένα επιμέρους θέμα που σχετίζεται με το κεντρικό θέμα. Μετά από κάποιο χρονικό διάστημα, οι συμμετέχοντες αλλάζουν ομάδες για να συζητήσουν μια διαφορετική ερώτηση, έτσι ώστε κάθε συμμετέχων/συμμετέχουσα να είναι σε θέση να μοιραστεί τις ιδέες του/της για κάθε επιμέρους θέμα. Στο τέλος, στην ολομέλεια συζητούνται τα ευρήματα και οι ιδέες κάθε επιμέρους θέματος και παρουσιάζεται μια επισκόπηση σε όλους τους συμμετέχοντες.

Γιατί:

Η διοργάνωση ενός World Café επιτρέπει σε ένα μεγάλο αριθμό συμμετεχόντων να μοιραστεί τις σκέψεις του και να συζητήσει τις ιδέες και τις απόψεις του για ένα συγκεκριμένο θέμα. Με τη μίμηση της ατμόσφαιρας ενός καφέ, σοβαρά θέματα μπορούν να συζητηθούν με έναν πιο ανεπίσημο και απλό τρόπο.

Πώς:

1. Για αυτήν τη δράση, χρειάζεστε ένα μεγάλο χώρο και διάφορα τραπέζια και καρέκλες που μπορούν να οργανωθούν με τρόπο, ώστε κάθε τραπέζι να μπορεί να φιλοξενήσει περίπου 5 άτομα. Κάθε τραπέζι έχει τον δικό του συντονιστή/τη δική του συντονίστρια, ο οποίος/η οποία είναι καλά ενημερωμένος/ενημερωμένη για το θέμα και το δικό του θέμα ή την ερώτηση. Κάθε ομάδα συζητά το θέμα ή την ερώτησή τους, και καταγράφει τα σχόλια και τα ευρήματά της σε post it ή σε χαρτί του μέτρου, με χρώματα και λέξεις, σύμβολα ή διαγράμματα. Ο συντονιστής της ομάδας, φροντίζει να διευκολύνει τη συζήτηση, και να δίνει την απαραίτητη κατεύθυνση στη συζήτηση έτσι ώστε η ομάδα να βρει νέες ιδέες.
2. Μετά από έναν προκαθορισμένο χρόνο - αποφασίστε εκ των προτέρων πόσο χρόνο χρειάζεστε για να συζητήσετε τα θέματα, αλλά μην δώσετε υπερβολικά πολύ χρόνο - κάθε συμμετέχων/ συμμετέχουσα μετακινείται σε διαφορετικό τραπέζι. Ο συντονιστής/ η συντονίστρια στο νέο τραπέζι κάνει στην ομάδα μια ανακεφαλαίωση των ιδεών και των ευρημάτων της προηγούμενης ομάδας, χρησιμοποιώντας τις σημειώσεις τους. Στη συνέχεια, η νέα ομάδα συνεχίζει τη συζήτηση για αυτήν την ερώτηση ή το θέμα, με βάση τις παρατηρήσεις της πρώτης ομάδας.
3. Αυτή η διαδικασία επαναλαμβάνεται αρκετές φορές, έως ότου όλοι να έχουν συμμετάσχει σε κάθε θέμα ή συζήτηση. Όλο αυτό το διάστημα, είναι σημαντικό ο συντονιστής κάθε τραπέζιου να διευκολύνει τη συζήτηση κάνοντας ερωτήσεις ή παρατηρήσεις για να εμβαθύνει το ζήτημα. Στο τέλος, κάθε ομάδα κάνει μια επισκόπηση των ιδεών και των ευρημάτων στο τραπέζι τους. Ο συντονιστής/ η συντονίστρια παρουσιάζει αυτήν την επισκόπηση στους υπόλοιπους συμμετέχοντες.

Χρήσιμες συμβουλές

- Βεβαιωθείτε ότι οι συντονιστές σε κάθε τραπέζι είναι καλά ενημερωμένοι για το γενικό θέμα.
- Εξασφαλίστε μια χαλαρή ατμόσφαιρα, όμοια με αυτήν ενός πραγματικού καφέ. Η προσθήκη μουσικής και ανάλογου φωτισμού θα μπορούσαν να βοηθήσουν.
- Τηρείστε αυστηρά τους χρόνους.
- Αφιερώστε χρόνο για αναστοχασμό στο τέλος. Αυτό θα επιτρέψει στους συμμετέχοντες να αναδιατάξουν τα ευρήματά τους και να συμφωνήσουν για τις κύριες ιδέες και λύσεις.

Διοργανώστε ένα εργαστήριο με συνομηλίκους

Είδος δράσης

δια ζώσης

Εμβέλεια δράσης

μαθητική κοινότητα/ σχολική κοινότητα

Τι:

Ένα εκπαιδευτικό εργαστήριο είναι μια συλλογική εμπειρία βασισμένη στην αρχή της μάθησης μέσω της πράξης. Όλοι οι συμμετέχοντες λαμβάνουν μέρος στην ανταλλαγή ιδεών, στο σχεδιασμό δράσεων και την υλοποίηση των δράσεων, μοιραζόμενοι και μοιραζόμενες ρόλους και εργασίες.

Γιατί:

Το εκπαιδευτικό εργαστήριο είναι ένας χώρος όπου οι άνθρωποι μπορούν να μάθουν ο ένας από τον άλλο χωρίς να τους ασκείται κριτική. Είναι πολύ χρήσιμο για την ενίσχυση των σχέσεων και για την απόκτηση νέας γνώσης με διασκεδαστικό και πρακτικό τρόπο, χωρίς απαραίτητα να χρειαστεί να βυθιστείτε μέσα σε βιβλία!

Πώς:

Ακολουθώντας αυτές τις συμβουλές μπορείτε να οργανώσετε ένα επιτυχημένο εργαστήριο:

1. **Που και πότε:** Διευκολύνετε τη συμμετοχή επιλέγοντας ένα μέρος που να είναι εύκολα προσβάσιμο και ώρες που είναι συμβατές με τις εκπαιδευτικές Δράσεις και τις εξωσχολικές δεσμεύσεις των συμμετεχόντων. Η σωστή επιλογή του χώρου για να εξυπηρετεί τις διαφορετικές ανάγκες του εργαστηρίου είναι σημαντική για την επιτυχία του. Θα διεξαχθεί σε εσωτερικό ή σε εξωτερικό χώρο; Ποιο θα είναι το μέγεθος το χώρου; Θα είναι αρκετά μεγάλος; Θα μπορούν οι συμμετέχοντες να κινούνται ελεύθερα; Θα υπάρχουν τραπέζια για τις Δράσεις όπου ενδεχομένως να είναι απαραίτητα; Θα διεξαχθεί όλο το εργαστήριο σε ένα μόνο χώρο, ή θα υπάρχει εναλλαγή χώρων κατά τη διάρκειά του;
2. **Ασφαλής χώρος:** Είναι σημαντικό να μεριμνήσετε ώστε, η ομάδα στην οποία πραγματοποιείται το εργαστήριο, να αποτελεί ένα «ασφαλές και προστατευμένο καταφύγιο». Για το σκοπό αυτό είναι χρήσιμο να καθοριστεί ένα σαφές εκπαιδευτικό συμβόλαιο μεταξύ όλων των συμμετεχόντων. Ένας όρος που θα πρέπει να περιλαμβάνει το εκπαιδευτικό αυτό συμβόλαιο είναι η υποχρέωση όλων να σεβαστούν το απόρρητο όσων ακούσουν, μάθουν, τους κοινοποιηθούν ή και συζητηθούν κατά τη διάρκεια του εργαστηρίου.
3. **Ορίστε τους βασικούς κανόνες:** Συνδιαμορφώστε με την ομάδα τους υπόλοιπους όρους του εκπαιδευτικού σας συμβολαίου, προσθέτοντας και άλλους «κανόνες» που θα ισχύουν εντός της ομάδας. Ακολουθούν κάποια παραδείγματα που θα μπορούσαν να ενταχθούν:
  - **Σεβασμός:** Δεν κάνουμε επίθεση όταν κάποιος άτομο μοιράζεται μια σκέψη, μια ιδέα, μια εμπειρία ζωής κ.λπ. Έτσι δίνεται το περιθώριο στην ομάδα να αναπτυχθεί εκφραζόμενη ελεύθερα, ενώ η επίθεση σε άλλους για τις πεποιθήσεις τους μπορεί αντίθετα να δημιουργήσει μια ατμόσφαιρα λογοκρισίας, η οποία περιορίζει την ικανότητα έκφρασης των φόβων, των ανησυχιών, των σημείων που δεν έγιναν κατανοητά κ.λπ.
  - **Ενεργητική ακρόαση:** Ακούμε προσεκτικά την άποψη των άλλων πριν απαντήσουμε. Είναι σημαντικό για να μπορέσουμε να καταλάβουμε ουσιαστικά τι θέλει να πει ο άλλος, αλλά για να δημιουργηθεί ένα θετικό κλίμα εμπιστοσύνης στην ομάδα.
  - **Γλώσσα:** Αποφεύγουμε την προσβλητική ή επιθετική λεκτική και μη λεκτική συμπεριφορά. Αν ο όρος αυτός δεν γίνει σεβαστός οι συμμετέχοντες/ συμμετέχουσες ενδέχεται να βρεθούν σε ένα περιβάλλον δηλητηριασμένο από σεξιστικά, ρατσιστικά σχόλια και ιδέες βασισμένες σε προκαταλήψεις εναντίον ορισμένων ομάδων με βάση την εθνικότητα, την ηλικία, τον σεξουαλικό προσανατολισμό, τη θρησκεία ή τη φυσική τους ικανότητα.
4. **Μια ξεκάθαρη εισαγωγή:** Καλωσορίστε τους συμμετέχοντες και τις συμμετέχουσες, συστηθείτε και παρουσιάστε το σκοπό τους, στόχους και τη δομή του εργαστηρίου. Γιατί είμαστε εδώ και τι θέλουμε να πετύχουμε;
5. **Το περιεχόμενο:** Θα πρέπει να έχετε μελετήσει και προετοιμάσει το θέμα που θα επιλέξετε, πριν την έναρξη του εργαστηρίου.
6. **Σπάζοντας τον πάγο:** Μπορείτε να βρείτε χρήσιμες προτάσεις για ασκήσεις ενεργοποίησης στον «Οδηγό για τη διεξαγωγή εκπαιδευτικού προγράμματος για εφήβους».
7. **Προτείνετε μια δράση/ άσκηση:** Επιλέξτε μια δράση που να μπορεί να κεντρίσει το ενδιαφέρον των συμμετεχόντων και προωθή την ενεργό τους συμμετοχή. Μπορείτε να βρείτε χρήσιμες προτάσεις στον «Οδηγό για τη διεξαγωγή εκπαιδευτικού προγράμματος για εφήβους».
8. **Κλείνοντας το εργαστήριο:** Χρησιμοποιήστε τα τελευταία λεπτά για να κάνετε μια σύντομη ανασκόπηση όσων έγιναν και όσων επιτεύχθηκαν κατά τη διάρκεια του εργαστηρίου, δίνοντας το χώρο στους συμμετέχοντες να σχολιάσουν, να κάνουν ερωτήσεις, να ζητήσουν διευκρινίσεις και να συμμετάσχουν ενεργά στην ανασκόπηση του εργαστηρίου.

2. Δράσεις εκστρατείας

Οι εκστρατείες δημιουργούν και αξιοποιούν τη συλλογική δύναμη των ανθρώπων, μέσω της οργάνωσης, της κινητοποίησης και της επικοινωνίας γύρω από ένα απλό αλλά ισχυρό αίτημα, προκειμένου να επιτευχθεί μια πολιτική ή κοινωνική αλλαγή. Ξεκινάμε από τοπικές δράσεις για

να δημιουργήσουμε συνδέσεις σε εθνικό και διεθνές επίπεδο. Στην ενότητα αυτή θα επικεντρωθούμε σε τρεις τύπους δράσεων εκστρατείας: δημιουργία διαδικτυακής εκστρατείας, διοργάνωση μαθητικής πορείας, οργάνωση flash mob.

Δημιουργία μιας διαδικτυακής εκστρατείας

Είδος δράσης

διαδικτυακή

Εμβέλεια δράσης

μαθητική κοινότητα/ σχολική κοινότητα/ τοπική κοινότητα/ χώρα/ κόσμος (εάν γίνει στα αγγλικά)

Τι:

Τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης και οι διαδικτυακές πλατφόρμες όπως το Facebook, το Youtube, το Instagram, το Snapchat, το Tiktok και το Twitter παρέχουν πολλές δυνατότητες για την προσέλκυση της ομάδας στόχου σας. Μια διαδικτυακή εκστρατεία μπορεί να είναι μια εξαιρετική προσθήκη σε μια δια ζώσης δράση, ως τρόπος για να διευρύνετε το κοινό στο οποίο απευθύνεται και τον αντίκτυπό της. Μπορείτε για παράδειγμα να προωθήσετε τις αφίσες που δημιουργήσατε χρησιμοποιώντας τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, ή να χρησιμοποιήσετε τα μέσα για να προωθήσετε μια εκδήλωση που διοργανώνετε - οι δυνατότητες είναι ατελείωτες.

Πατί:

Οι διαδικτυακές εκστρατείες σας επιτρέπουν να φτάσετε εύκολα σε ένα μεγάλο αριθμό ανθρώπων με περιορισμένους πόρους. Τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης είναι ένας εύκολος τρόπος για να ενθαρρύνετε την αλληλεπίδραση και να προσελκύσετε ένα διαφορετικό πλήθος. Μέσω αυτών μπορείτε ακόμη και να προσεγγίσετε άτομα που δεν θα μπορούσαν να παρακολουθήσουν τις εκδηλώσεις ή τις ενέργειές σας με φυσική παρουσία.

Πώς:

Το ποια είναι η καταλληλότερη πλατφόρμα για την εκστρατεία σας εξαρτάται από το μήνυμά σας και την ομάδα-στόχο σας. Βεβαιωθείτε ότι είστε καλά ενημερωμένοι για τις πλατφόρμες που χρησιμοποιεί η ομάδα-στόχος σας, έτσι ώστε να μπορείτε να τους προσεγγίσετε με την εκστρατεία σας.

Επιλέξτε το περιεχόμενο της διαδικτυακής σας εκστρατείας. Μπορείτε να αντλήσετε έμπνευση από τα παρακάτω.

1. Δημοσιεύστε **εικόνες** όπως φωτογραφίες, meme, αφίσες, τέχνη...
2. Δημοσιεύστε **βίντεο**: δημιουργήστε vlogs στα οποία θα συζητάτε συγκεκριμένα θέματα ή θα επισκέπτεστε έναν σχετιζόμενο οργανισμό, μοιραστείτε ιστορίες υποστηρικτών, κάντε ζωντανές μεταδόσεις (live streams) ή δημιουργείτε απολογιστικά βίντεο των εκδηλώσεών σας...
3. Διοργανώστε μία **ημέρα** (ή εβδομάδα) **δράσης**: εδώ ο στόχος σας είναι να πλημμυρίσετε τα timelines με το περιεχόμενό σας. Συγκεντρώστε όσους περισσότερους υποστηρικτές μπορείτε και δώστε τους σαφείς οδηγίες και έτοιμο περιεχόμενο για δημοσίευση. Μπορείτε επίσης να τους ζητήσετε να αλλάξουν την εικόνα του προφίλ τους ή να χρησιμοποιήσετε ένα συγκεκριμένο hashtag. Για να ενισχύσετε τον αντίκτυπο της ημέρας δράσης σας, επιλέξτε μια χρονική στιγμή για τη διεξαγωγή της που να της επιτρέπει να συνδεθεί με ήδη υπάρχουσες εκστρατείες (όπως οι 16 Ημέρες Ακτιβισμού) ή μια παγκόσμια ή εθνική ημέρα που συνδέεται με το θέμα σας (π.χ. η Παγκόσμια Ημέρα της Γυναίκας).
4. Ζητείστε από **influencers** να υποστηρίξουν την εκστρατεία σας: θα μπορούσαν να είναι influencers από το σχολείο σας, όπως μαθητικές ομάδες ή δημοφιλείς καθηγητές και καθηγήτριες, ή εκτός σχολείου όπως πολιτικοί, αθλητές, διάσημοι... Οποιοσδήποτε και οποιαδήποτε θεωρείτε ότι έχει μεγάλο δίκτυο και θετική επιρροή και είναι ευαίσθητοποιημένος/η ως προς το θέμα της έμφυλης βίας.

Το Tweetathon με hashtag **#hadituptogether** για τις 16 Μέρες Ακτιβισμού το 2016 έφτασε σε πάνω από 3 εκατομμύρια ανθρώπους μέσω 1600 tweets!

Το 2019, η κοινή γνώμη του Βελγίου σοκαρίστηκε από της είδηση της σεξουαλικής παρενόχλησης και δολοφονίας μιας νεαρής φοιτήτριας. Τις μέρες μετά το τραγικό συμβάν, 15.000 άνθρωποι βγήκαν στους δρόμους για να διαμαρτυρηθούν για τη σεξουαλική βία, σε μια σιωπηλή πορεία που οργανώθηκε από μια ομάδα νεαρών γυναικών. Η νέα πορεία επρόκειτο να πραγματοποιηθεί ένα χρόνο αργότερα, για να τιμήσουν την επέτειο του θανάτου της και με ένα δυνατό κάλεσμα για αλλαγή, ακυρώθηκε λόγω των μέτρων για τον Covid-19. Έτσι, οι διοργανωτές δημιούργησαν μια διαδικτυακή εκστρατεία. Τα κοινωνικά δίκτυα πλημμύρισαν με αναρτήσεις του σχεδίου της Nietnulaura, με το συνοδευτικό hashtag #bloomforchange. Χιλιάδες άνθρωποι παρακολούθησαν και μοιράστηκαν τη διαδικτυακή εκδήλωση στο Facebook, μεταξύ των οποίων περισσότεροι από 50 πολιτικοί, επιστήμονες, μουσικοί και προσωπικότητες της τηλεόρασης. Οι συμμετέχοντες κλήθηκαν να υπογράψουν ένα ψήφισμα, με 10 κύρια σημεία δράσης για το θέμα

της σεξουαλικής βίας. Η εκστρατεία έγινε είδηση στην τηλεόραση και τις εφημερίδες του Βελγίου.

Οργανώστε μια μαθητική πορεία

Είδος δράσης

δια ζώσης

Εμβέλεια δράσης

μαθητική κοινότητα/ σχολική κοινότητα/ τοπική κοινότητα

Τι:

Οι μαθητικές πορείες, είναι πορείες που διοργανώνονται από νέους, όπου νέοι και ενήλικες ενώνουν τις δυνάμεις και τις φωνές τους στους δρόμους.

Πατί:

Οι μαθητικές πορείες μπορούν να χρησιμοποιηθούν για να κάνετε τις απόψεις σας να ακουστούν δημόσια σε μια προσπάθεια να επηρεάσετε την κοινή γνώμη ή τους υπεύθυνους χάραξης πολιτικής.

Πώς:

1. Αποφασίστε για τη διαδρομή που θα ακολουθήσετε. Μπορείτε να οργανώσετε μια πορεία μέσα στο σχολείο σας ή γύρω από το σχολείο σας, εάν θέλετε να αυξήσετε την ευαισθητοποίηση μεταξύ των συμμαθητών σας ή μια πορεία στην περιοχή / πόλη σας, εάν θέλετε να ευαισθητοποιήσετε την τοπική σας κοινότητα. Στη δεύτερη περίπτωση θα μπορούσατε να συμπεριλάβετε στη διαδρομή σας μέρη στην περιοχή / πόλη σας που συνδέονται με το θέμα της έμφυλης βίας (όπως ξενώνες φιλοξενίας γυναικών, οργανώσεις κ.λπ.). Μεριμνήστε για τις απαραίτητες σε κάθε περίπτωση άδειες.
2. Αποφασίστε την ημέρα και την ώρα της πορείας σας. Θα μπορούσατε να επιλέξετε για παράδειγμα μια ημέρα που συνδέεται συμβολικά με το ζήτημα της έμφυλης βίας, όπως για παράδειγμα την Πανελλήνια Ημέρα κατά της Σχολικής Βίας και του Εκφοβισμού (6 Μαρτίου), την Παγκόσμια Ημέρα της Γυναίκας (8 Μαρτίου), την Παγκόσμια Ημέρα κατά της Ομοφοβίας της Τρανσφοβίας και της Αμφιφοβίας (17 Μαΐου) ή την Παγκόσμια Ημέρα για την Εξάλειψη της Βίας κατά των Γυναικών (25 Νοεμβρίου).
3. Προσπαθήστε να ενεργοποιήσετε την ευρύτερη σχολική κοινότητα προσκαλώντας να έρθουν μαζί σας. Αυτοί θα μπορούσαν να είναι όχι μόνο οι συμμαθητές και οι συμμαθήτριες σας, αλλά και οι καθηγητές και οι καθηγήτριές σας και οι γονείς σας.
4. Σκεφτείτε τα μηνύματά σας και φτιάξτε πλακάτ και πανό. Σκεφτείτε δημιουργικά και έχοντας στο μυαλό σας και το περιβάλλον, προσπαθήστε να μην το επιβαρύνετε. Μπορείτε επίσης να ετοιμάσετε συνθήματα και τραγούδια τα οποία θα μπορείτε να λέτε κατά τη διάρκεια της πορείας.
5. Την ημέρα της πορείας μην ξεχάσετε να έχετε λίγο νερό μαζί σας (ένα επαναχρησιμοποιούμενο μπουκάλι είναι μια χαρά για το σκοπό αυτό) και αναλόγως των καιρικών συνθηκών καπέλο ή αδιάβροχο.

Είστε έτοιμοι/έτοιμες!

Χρειάζεστε περισσότερη έμπνευση;

Το κίνημα "Reclaim the night- Ανακτήστε τη νύχτα" ξεκίνησε τη δεκαετία του 1970, με αίτημα να μπορούν οι γυναίκες να κυκλοφορούν ασφαλείς στο δρόμο, ενώ αντίστοιχες νυχτερινές πορείες πραγματοποιούνται σε πολλά μέρη της υφηλίου. Δείτε το βίντεο των φοιτητριών και των φοιτητών του Πανεπιστημίου του Μάντσεστερ από την δική τους πορεία "Reclaim the night": <https://www.youtube.com/watch?v=Fhvly2PVVa8>

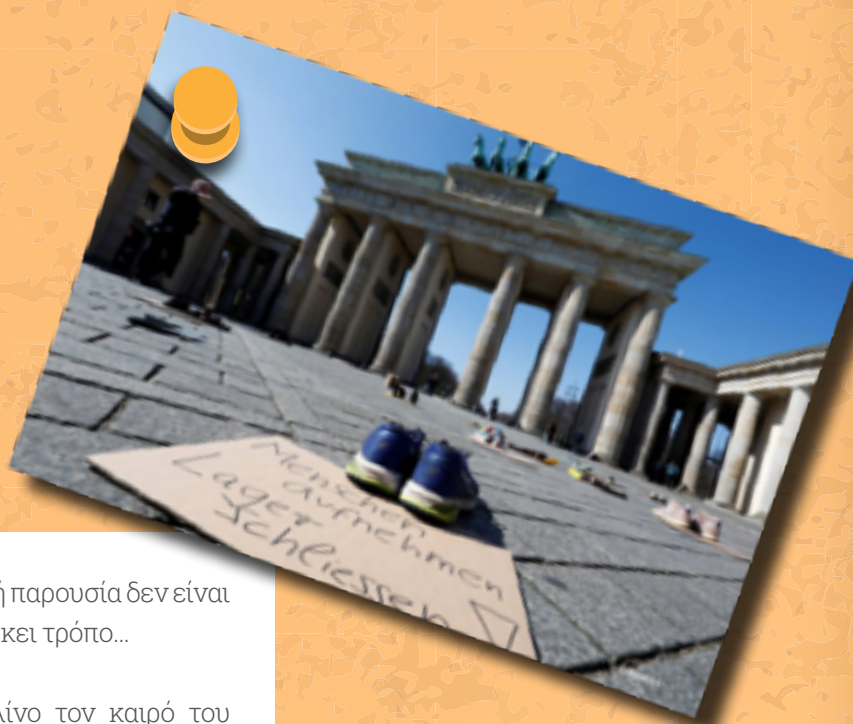
Σιωπηρή πορεία στην Κένυα κατά της έμφυλης βίας (πηγή: ActionAid Κένυα)

Πανό στη μαθητική κερκίδα κατά τη διάρκεια αγώνα για το Κύπελλο Ελλάδας (πηγή: shorturl.at/tyJS6)

Ακόμη και όταν η φυσική παρουσία δεν είναι δυνατή, η φαντασία βρίσκει τρόπο...

Διαμαρτυρία στο Βερολίνο τον καιρό του COVID-19 (πηγή: Reuters)

Εναλλακτική πρόταση υλοποίησης

Για πολλούς λόγους μπορεί να μην είναι δυνατή η διοργάνωση μιας εκδήλωσης που να απαιτεί φυσική παρουσία. Σε αυτήν την περίπτωση, μπορείτε να ανατρέξετε στο παράδειγμα Bloom for Change στην ενότητα “Δημιουργήστε μια διαδικτυακή εκστρατεία” για να αντιλήσετε έμπνευση.

Οργανώστε ένα flashmob

Είδος δράσης

δια ζώσης

Εμβέλεια δράσης

μαθητική κοινότητα/ σχολική κοινότητα/ τοπική κοινότητα

Τι:

Η λέξη flashmob προέρχεται από το flash, υποδηλώνοντας ένα γρήγορο γεγονός και το mob, που δηλώνει ένα πλήθος ανθρώπων. Το flashmob είναι μια ξαφνική συγκέντρωση μιας ομάδας ανθρώπων σε δημόσιο χώρο, η οποία διαλύεται σε σύντομο χρονικό διάστημα, με κοινό σκοπό να κάνει μια ασυνήθιστη δράση. Η συγκέντρωση οργανώνεται συνήθως μέσω του διαδικτύου. Οι κανόνες της δράσης συνήθως περιγράφονται στους συμμετέχοντες λίγα λεπτά πριν από τη διεξαγωγή του flashmob, αλλά εάν είναι απαραίτητο, οι συμμετέχοντες να μπορούν να ειδοποιηθούν αρκετά νωρίς για να είναι επαρκώς προετοιμασμένοι, καθώς το flashmob μπορεί είτε να ανακοινωθεί είτε να κρατηθεί μυστικό, ανάλογα με τους στόχους σας.

Γιατί:

Μπορείτε να οργανώσετε ένα flashmob και να στείλετε ένα ηχηρό μήνυμα κατά της έμφυλης βίας στο κοινό-στόχο σας ή στο ευρύ κοινό.

Μαθητές Δημοτικού Σχολείου στην Κέρκυρα σχηματίζουν τη λέξη «Μίλα» την Πανελλήνια Ημέρα κατά της Σχολικής Βίας και του Εκφοβισμού (πηγή: <https://enimerosi.com/details.php?id=19730>)

Πώς:

1. Επιλέξτε το μέρος όπου θα διεξαθεί το flashmob σας. Θα μπορούσατε να επιλέξετε να το οργανώσετε μέσα στο σχολείο σας ή σε δημόσιο χώρο, εάν θέλετε να ευαισθητοποιήσετε το ευρύτερο κοινό. Μερμνήστε για τις απαραίτητες σε κάθε περίπτωση άδειες.
2. Επιλέξτε το μήνυμα που θέλετε να μεταφέρετε μέσω του flashmob σας και το περιεχόμενό του. Θα μπορούσε να είναι ένας ανθρωπίνος σχηματισμός, ένας χορός, ένα τραγούδι ή κάτι άλλο. Η διάρκεια του δρώμενού σας θα πρέπει να είναι λίγα λεπτά.
3. Επιλέξτε την ημέρα και ώρα διεξαγωγής του flashmob σας. Αν θέλετε το flashmob σας να είναι πιο ανοιχτό και να έχετε και τη συμμετοχή τρίτων, σκεφτείτε δημιουργικούς τρόπους για να τους προσκαλέσετε.
4. Το πλήθος θα συγκεντρωθεί την προκαθορισμένη ώρα. Δώστε τους σαφείς οδηγίες.
5. Ήρθε η ώρα για το flashmob σας!
6. Μετά το flashmob το πλήθος θα σκορπίσει και πάλι αμέσως.

πηγή εικόνας: <https://www.facebook.com/nonunadimenomilano/>

3. Δράσεις συνηγορίας

Η συνηγορία είναι μια διαδικασία που στόχο έχει να επηρεάσει τους υπεύθυνους χάραξης πολιτικής. Οι δράσεις συνηγορίας μπορεί να περιλαμβάνουν ψηφίσματα και την άσκηση πίεσης (lobbying) προς τους τοπικούς και εθνικούς φορείς. Σε αυτήν

την ενότητα θα επικεντρωθούμε σε τρεις δράσεις: την επίσκεψη σε φορέα ή οργάνωση, τη σύνταξη ενός μανιφέστο και την έναρξη ηλεκτρονικού ψηφίσματος.

Επισκεφθείτε έναν φορέα ή μια οργάνωση

Είδος δράσης

δια ζώσης

Εμβέλεια δράσης

μαθητική κοινότητα/ σχολική κοινότητα/ τοπική κοινότητα

Τι:

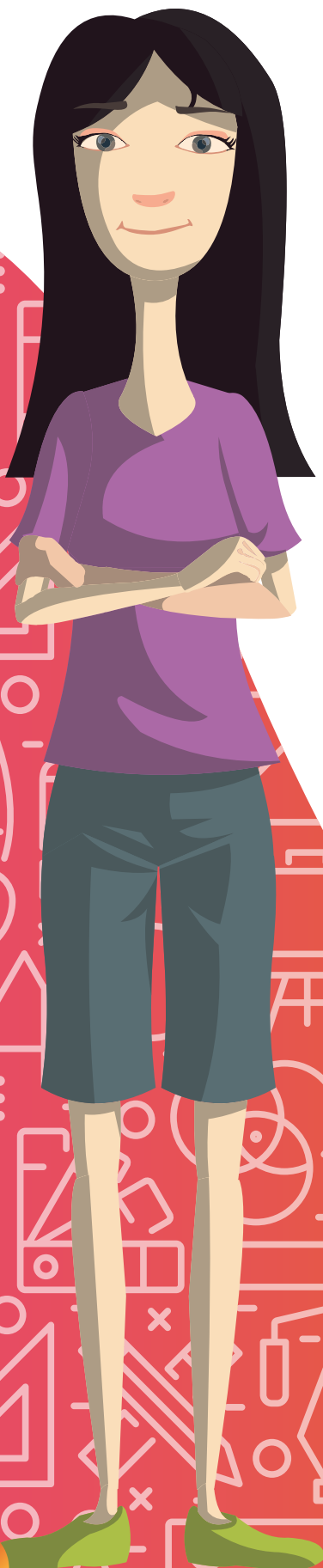
Το πρόβλημα της έμφυλης βίας είναι συνυφασμένο με πολλούς τομείς πολιτικής, με κοινωνικές υπηρεσίες και με υπηρεσίες που προσφέρουν οι ΜΚΟ. Ο τρόπος με τον οποίο λειτουργούν αυτοί οι δημόσιοι φορείς ή οι ΜΚΟ και η συνάντηση με τους ανθρώπους που εργάζονται εκεί, μπορεί να αποτελέσει μια μορφή έμπνευσης για τη δική σας εκστρατεία και το δίκτυό σας.

Γιατί:

Το να έχετε μια συνολική εικόνα για τους δημόσιους φορείς και τις οργανώσεις που εργάζονται στη θεματική της έμφυλης βίας σας, σας βοηθά να κατανοήστε το πλαίσιο υποστήριξης που υπάρχει για τη θεματική αυτή. Μπορεί επίσης να σας βοηθήσει να επεκτείνετε το δίκτυό σας και να βρείτε τις σωστές τακτικές για να αυξήσετε τον αντίκτυπο των δράσεών σας. Η συνάντηση με άλλους ανθρώπους που εργάζονται στο ίδιο θεματικό με εσάς, μπορεί να σας εμπνεύσει και να σας παρακινήσει να αναλάβετε δράση.

Πώς:

- Χαρτογραφήστε τις διάφορες οργανώσεις και τους δημόσιους φορείς, η δράση των οποίων σχετίζεται με το θέμα της έμφυλης, σε τοπικό, περιφερειακό ή εθνικό επίπεδο. Για κάθε οργάνωση/φορέα, αναφέρετε με ποιον τρόπο δραστηριοποιούνται στο θέμα της έμφυλης βίας: σε επίπεδο πολιτικής, στο πεδίο, σε επίπεδο εκστρατείας... Αποφασίστε ποιες οργανώσεις/ποιοι φορείς σχετίζονται πιο πολύ με τον δικό σας στόχο.
- Ζητήστε να τους επισκεφθείτε. Συντάξτε ένα email στο οποίο να δηλώνετε ποιο είστε, τον στόχο και τις προθέσεις σας. Επισημάνετε το πώς οι Δράσεις σας συνδέονται με την οργάνωση/ το φορέα, πώς μπορούν να υποστηρίξουν τις δράσεις σας και πώς οι δράσεις σας θα μπορούσαν να υποστηρίξουν το δικό τους έργο.
- Απευθυνθείτε σε περισσότερες οργανώσεις και φορείς. Ακόμα κι αν δεν λάβετε απάντηση ή πρόσκληση για επίσκεψη, θα ενημερωθούν για το έργο σας και θα έχετε επεκτείνει το δίκτυό σας. Μπορεί ακόμα να επικοινωνήσουν μαζί σας στο μέλλον.

Εναλλακτική πρόταση υλοποίησης

Μπορείτε να πραγματοποιήσετε αυτή τη δράση διαδικτυακά χρησιμοποιώντας κάποιο λογισμικό τηλεδιάσκεψης.

- Επικοινωνήστε με την οργάνωση/ το φορέα της επιλογής σας
- Προτείνετε τους να κάνουν μια τηλεδιάσκεψη με κάποιον εκπρόσωπό τους/ κάποιο μέλος της οργάνωσης
- Προετοιμάστε μερικές ερωτήσεις ή μια συνέντευξη για τους συμμετέχοντες στην τηλεδιάσκεψη, έτσι ώστε να μπορέσετε να γνωρίσετε τους ίδιους και την οργάνωσή τους/ το φορέα τους καλύτερα.

Συντάξτε ένα μανιφέστο

Είδος δράσης

διαδικτυακή / δια ζώσης

Εμβέλεια δράσης

μαθητική κοινότητα/ σχολική κοινότητα/ τοπική κοινότητα/ χώρα

Τι:

Το μανιφέστο είναι ένα καλά δομημένο κείμενο, το οποίο αφορά σε ένα συγκεκριμένο θέμα/ πρόβλημα και απευθύνεται στους υπεύθυνους χάραξης πολιτικής. Οι συγγραφείς εντοπίζουν και αναλύουν το πρόβλημα, παρέχουν βασικές πληροφορίες για το θέμα και παρουσιάζουν προτάσεις και λύσεις στους υπεύθυνους λήψης αποφάσεων, ώστε να φέρουν αλλαγές σε επίπεδο πολιτικής.

Γιατί:

Το μανιφέστο αποτελεί έναν τρόπο οι πολίτες να επηρεάσουν τη λήψη πολιτικών αποφάσεων. Ενημερώνοντας οι πολίτες τους υπεύθυνους λήψης αποφάσεων για ένα συγκεκριμένο πρόβλημα, μπορούν να βάλουν ένα ζήτημα ψηλά στην ατζέντα εκείνων που έχουν τη δύναμη να αλλάξουν την πολιτική.

Πώς:

Ένα μανιφέστο δομείται στις ακόλουθες ενότητες:

1. Περιγραφή του προβλήματος
2. Ιστορικές πληροφορίες και στοιχεία για το πρόβλημα
3. Προτάσεις για την επίλυση του προβλήματος
4. Συμπέρασμα

Χρήσιμες συμβουλές:

- Συντάξτε ένα κείμενο σύντομο και συγκεκριμένο, κάθε πρόταση του οποίου να υπηρετεί τον σκοπό του.
- Σχηματίστε σύντομες προτάσεις και χρησιμοποιήστε ενεργητική σύνταξη.
- Μη χρησιμοποιείτε πομπώδη γλώσσα και κλισέ.
- Φροντίστε να υπάρχει λογική συνοχή μεταξύ των εννοιών του.
- Χρησιμοποιήστε εύστοχες επικεφαλίδες εννοιών και θεματικές περιόδους στην αρχή κάθε παραγράφου. Ο αναγνώστης θα πρέπει να είναι σε θέση να συλλάβει και να κατανοήσει τη κεντρική ιδέα του κειμένου με μια γρήγορη ανάγνωσή του.

Επίσης, να θυμάστε ότι:

- Οι συγγραφείς ενός μανιφέστο θα πρέπει να εξετάζουν το θέμα από πολλές οπτικές γωνίες. Θα πρέπει επίσης να αναφέρουν τα δυνατά και αδύναμα σημεία κάθε τους προς επίλυση πρότασης.
- Ένα μανιφέστο πρέπει πάντα να είναι αντικειμενικό και απαλλαγμένο από προσωπικές ή συναισθηματικές παρατηρήσεις.

Παραλήπτες

Οι παραλήπτες του κειμένου σας μπορεί να είναι μέλη της σχολικής κοινότητας (διευθυντής ή διευθύντρια σχολείου, προεδρείο του συλλόγου γονέων, σύλλογος εκπαιδευτικών του σχολείου...) ή της ευρύτερης κοινότητας (τοπικές, περιφερειακές ή εθνικές αρχές).

Στη δεύτερη περίπτωση, χρησιμοποιήστε τον ακόλουθο πίνακα για να χαρτογραφήσετε τις σχετιζόμενες με το θέμα σας τοπικές, περιφερειακές και εθνικές αρχές:

- Ξεκινήστε καταγράφοντας τους τομείς χάραξης πολιτικής που σχετίζονται με το πρόβλημα της έμφυλης βίας.
- Για κάθε τομέα αναζητήστε τον υπεύθυνο για την χάραξη πολιτικής στον τομέα αυτό.
- Για κάθε υπεύθυνο αξιολογήστε το πόσο υποστηρικτικός μπορεί να είναι στο ζήτημα και στις θέσεις σας. Το μανιφέστο σας θα έχει μεγαλύτερες πιθανότητες επίτευξης του στόχου του εάν το απευθυνθείτε σε υπεύθυνους χάραξης πολιτικής που είναι πιο θετικά διακείμενοι προς το θέμα.

Διοικητικό επίπεδο	Τομέας Πολιτικής	Υπεύθυνος για τη χάραξη πολιτικής	Επίπεδο υποστήριξης
Τοπικό			
Περιφερειακό			
Εθνικό			

Εναλλακτική πρόταση υλοποίησης

Μπορείτε να αποστείλετε το κείμενό σας ταχυδρομικώς ή μέσω email. Μπορείτε επίσης να επιλέξετε να το κοινοποιήσετε στο ευρύτερο κοινό. Ένα μανιφέστο μπορεί να αποτελέσει τον πυρήνα μιας διαδικτυακής εκστρατείας ή ενός ηλεκτρονικού ψηφίσματος.

Ξεκινήστε ένα ηλεκτρονικό ψήφισμα

Είδος δράσης

διαδικτυακή

Εμβέλεια δράσης

μαθητική κοινότητα/ σχολική κοινότητα/ τοπική κοινότητα/ χώρα/ κόσμος

Τι:

Ένα ηλεκτρονικό ψήφισμα (online petition) είναι ένα ψήφισμα το οποίο μπορεί να υπογραφεί ηλεκτρονικά.

Γιατί:

Με τη διαδικτυακή του μορφή το ηλεκτρονικό ψήφισμα σας επιτρέπει να ενεργοποιήσετε ανθρώπους σε όλο τον κόσμο για ένα θέμα... Έτσι, εάν χρειάζεστε μαζική κινητοποίηση για να επιτύχετε τους στόχους σας, γιατί να μην ξεκινήσετε ένα ηλεκτρονικό ψήφισμα για να τα καταφέρετε;

Πώς:

1. Επιλέξτε μια πλατφόρμα για το ψήφισμά σας. Ένα παράδειγμα είναι η www.Change.org.
2. Αποφασίστε σε τι θα αφορά το ψήφισμά σας. Γυρίστε πίσω στους στόχους σας για να επιλέξετε ένα συγκεκριμένο θέμα / ένα συγκεκριμένο αίτημα / μια συγκεκριμένη αλλαγή που θέλετε να φέρετε.
3. Συγκεντρώστε στοιχεία και δεδομένα σχετικά με το πρόβλημα που προσπαθείτε να λύσετε και για τη λύση που θα προτείνετε. Χρησιμοποιήστε τα για να δημιουργήσετε έναν δυνατό τίτλο και μια ενημερωτική και αποτελεσματική περιγραφή για το ψήφισμά σας.
4. Προσθέστε μια εικόνα ή βίντεο στο ψήφισμά σας για να κάνετε το μήνυμά σας πιο δυνατό και να κάνετε το ψήφισμά σας να κεντρίσει την προσοχή των ανθρώπων.
5. Είστε έτοιμοι/ έτοιμες! Σκεφτείτε δημιουργικούς τρόπους για να μοιραστείτε το ψήφισμά σας με τον κόσμο. Σημαντικός μπορεί να αποδειχθεί ο ρόλος των μέσων κοινωνικής δικτύωσης. Μπορείτε όμως να χρησιμοποιήσετε και άλλα κανάλια επικοινωνίας (όπως η σχολική εφημερίδα, κάποια τοπική εφημερίδα ή ραδιοφωνικός σταθμός) ή ακόμη και να δημιουργήσετε μια αφίσα για το σκοπό αυτό. Ήρθε η ώρα να γίνετε δημιουργικοί!

Το 2019, το Change.org ανέλυσε πάνω από 164.000 ηλεκτρονικά ψηφίσματα της πλατφόρμας, προκειμένου να εντοπίσει τα χαρακτηριστικά των πιο επιτυχημένων ψηφισμάτων. Μπορείτε να διαβάσετε τη σχετική αναφορά εδώ:

<https://www.change.org/c/us/crafting-headlines-for-change>

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3 Αξιολόγηση του προγράμματος από τους μαθητές και τις μαθήτριες

Εισαγωγή

Η μάθηση μέσω ομοτίμων είναι μια μαθησιακή διαδικασία, όπου τόσο ο νέος και η νέα που αναλαμβάνει το ρόλο του εκπαιδευτή ή της εκπαιδευτριάς ομοτίμων όσο και ο/η συνομήλικος/η που συμμετέχει, αποκτούν πολλές γνώσεις και δεξιότητες. Από τη μια πλευρά, ο εκπαιδευτής/ η εκπαιδευτριά ομοτίμων έχει την ευκαιρία να αναπτύξει συγκεκριμένες δεξιότητες που σχετίζονται με τη διδασκαλία, να ενισχύσει τις ηγετικές του/της ικανότητες, να αναπτύξει αυτοπεποίθηση, να κερδίσει το σεβασμό των συνομηλίκων και να βελτιώσει τις γνώσεις του για το θέμα. Από την άλλη πλευρά, οι συμμετέχοντες συνομήλικοι έχουν την ευκαιρία να μάθουν μέσα σε ένα πιο συμμετοχικό και φιλικό προς τα παιδιά περιβάλλον και να συζητήσουν θέματα που συνήθως δεν αποτελούν μέρος του αναλυτικού προγράμματος.

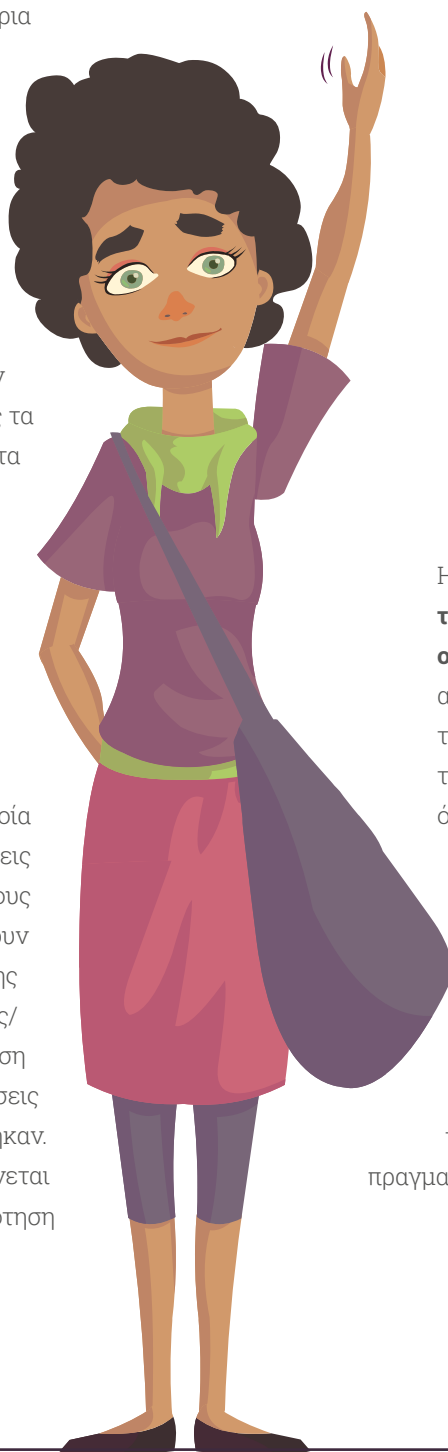
Προκειμένου να εκτιμηθεί η αποτελεσματικότητα και ο αντίκτυπος αυτής της μαθησιακής διαδικασίας, είναι σημαντικό να συμπεριληφθούν ποικίλοι τρόποι αξιολόγησης:

- Μια **αξιολόγηση της διαδικασίας** η οποία αποτελείται από περιγραφικές εκθέσεις προόδου που υποβάλλονται από τους εκπαιδευτές ομοτίμων και εστιάζουν στην αξιολόγηση της υλοποίησης της δράσης σε συνδυασμό με τις παρουσίες/ απουσίες, τη συμμετοχή, την υλοποίηση της στοχοθεσίας, τις προτεινόμενες δράσεις και τις μεθοδολογίες που χρησιμοποιήθηκαν. Η διαδικασία της αξιολόγησης αναμένεται να δώσει ενδιαφέρουσα ανατροφοδότηση

που σχετίζεται με τον σχεδιασμό των δράσεων (δείτε «Ημερολόγιο δράσεων ομοτίμων»)

- Μια **αξιολόγηση του αποτελέσματος** η οποία εστιάζει στον αντίκτυπο της εκπαιδευτικής διαδικασίας κυρίως όσον αφορά στην ενδυνάμωση των νέων μέσω της απόκτησης γνώσεων και δεξιοτήτων που μπορούν να εφαρμόσουν ώστε να φέρουν την αλλαγή που επιθυμούν. Αυτού του είδους η αξιολόγηση περιλαμβάνει εργαλεία αξιολόγησης τόσο για τους εκπαιδευτές και τις εκπαιδευτρίες ομοτίμων όσο και για τους εκπαιδευόμενους συνομήλικους τους.

Η αξιολόγηση πραγματοποιείται τόσο **από τους εκπαιδευτές και τις εκπαιδευτρίες ομοτίμων**, (οι οποίοι/ οποίες θέτουν τους ατομικούς τους στόχους, παρακολουθούν την πρόοδο των δράσεων και αξιολογούν την επίτευξη των ατομικών τους στόχων) όσο και **από όλη την ομάδα ομοτίμων** συνολικά μέσω μιας ομαδικής συζήτησης στο τέλος του προγράμματος και ενός ερωτηματολογίου που συμπληρώνουν όλοι και όλες. Στη συνέχεια μπορείτε να βρείτε την αναλυτική περιγραφή των παραπάνω δράσεων καθώς και όλα τα εργαλεία που θα χρειαστείτε για την πραγματοποίησή τους.

1. Αξιολόγηση από τους εκπαιδευτές και τις εκπαιδευτριες ομοτίμων

Η αξιολόγηση από τους εκπαιδευτές και τις εκπαιδευτριες ομοτίμων περιλαμβάνει: (α) μια **αρχική αξιολόγηση**, που εστιάζει κυρίως στον καθορισμό των ατομικών τους στόχων, (β) το **ημερολόγιο δράσεων ομοτίμων**, ως εργαλείο ενδιάμεσης αξιολόγησης του προγράμματος και (γ) την **τελική αξιολόγηση** που αποτελείται από μια άσκηση όπου ο κάθε εκπαιδευτής/εκπαιδευτρια αξιολογεί τον εαυτό του/της και την επίδοσή του/της σχετικά με διαστάσεις που σχετίζονται με συγκεκριμένες δεξιότητες. Όλα τα παραπάνω συμπληρώνονται από κάθε εκπαιδευτή και κάθε εκπαιδευτρια ομοτίμων ξεχωριστά.

Εργαλείο αρχικής αξιολόγησης (καθορισμός ατομικών στόχων)

Συμπληρώνεται από τους εκπαιδευτές και τις εκπαιδευτριες ομοτίμων στην αρχή του Προγράμματος Ομοτίμων

Βρίσκεστε στην αρχή του ταξιδιού σας ως Εκπαιδευτής Ομοτίμων και αυτή είναι η κατάλληλη στιγμή να αφιερώσετε λίγο χρόνο για να εστιάσετε σε αυτό που θέλετε να αποκομίσετε προσωπικά από αυτή την εμπειρία. Κάθε συμμετέχων/συμμετέχουσα μέσα από την ίδια διαδικασία και την εμπειρία θα έχει τη δική του/της προσωπική ανάπτυξη. Ωστόσο, μπορεί να θελήσετε να χρησιμοποιήσετε την ευκαιρία για να εξερευνήσετε, να αναπτύξετε και να εξασκήσετε μια συγκεκριμένη δεξιότητα (για παράδειγμα: δημόσια ομιλία, δεξιότητα αλληλεπίδρασης με άλλους, δεξιότητα εργασίας σε ομάδα κλπ).

Παρακαλούμε για ένα μόνο λεπτό σκεφτείτε ποιος είναι ο δικός σας προσωπικός στόχος ανάπτυξης και όταν είστε έτοιμοι/έτοιμες, συμπεριλάβετε τον παρακάτω.

Κατά τη διάρκεια της εμπειρίας μου ως εκπαιδευτής ή εκπαιδευτρια ομοτίμων θέλω να αναπτύξω τις παρακάτω δεξιότητες

Δεξιότητες Επικοινωνίας	Δεξιότητες Ηγεσίας	Γνώση της θεματικής	Δεξιότητες Οργάνωσης/ Σχεδιασμού	Άλλες Δεξιότητες

Για να αναπτύξω τις παραπάνω δεξιότητες, θα (διατυπώστε όσο πιο συγκεκριμένα γίνεται):

Για τις δράσεις ομοτίμων, θα συνεργαστώ άμεσα με (παρακαλούμε γράψτε τα ονόματα των συμμαθητών/συμμαθητριών που θα είναι στην ομάδα σας):

Εάν χρειαστώ επιπλέον υλικά, πληροφορίες ή υποστήριξη οι καθηγητές και καθηγήτριες/ενήλικες στους οποίους μπορώ να απευθυνθώ είναι:

Βρισκόμενος/ βρισκόμενη στην αρχή αυτού του ταξιδιού, το πεδίο/τα πεδία ενδιαφέροντός μου είναι:

Εργαλείο ενδιάμεσης αξιολόγησης (ημερολόγιο δράσεων ομοτίμων) _____

Συμπληρώνεται από τους εκπαιδευτές και τις εκπαιδευτριες ομοτίμων κατά τη διάρκεια του Προγράμματος Ομοτίμων

Παρακαλούμε κρατήστε ημερολόγιο των δράσεων τις οποίες υλοποιείτε στο πλαίσιο του προγράμματος ομοτίμων. Συμπληρώστε τη φόρμα που ακολουθεί μετά από κάθε συνάντηση της ομάδας. Στην περίπτωση που αποφασίσετε να πραγματοποιήσετε περισσότερες από μία δράσεις, για κάθε δράση θα πρέπει κάθε φορά να συμπληρώνετε μια ξεχωριστή φόρμα.

Ημερομηνία: _____

Θέμα: _____

Αριθμός συμμετεχόντων: _____

Στόχοι δράσης: _____

Οι δικές μου εργασίες για τη δράση: _____

Θέματα προς αξιολόγηση: 1=πολύ λίγο; 2=λίγο; 3= μέτρια; 4 = πολύ; 5 = πάρα πολύ

	1	2	3	4	5	Σχόλια (παρακαλούμε αναστοχαστείτε βάσει της εμπειρίας σας)
Επίτευξη του στόχου						
Αριθμός συμμετεχόντων						
Συμμετοχή των συμμετεχόντων						
Χρονική ισορροπία για ολοκλήρωση Δράσεων						
Δράσεις						
Μεθοδολογία						
Συνεργασία μεταξύ των μαθητών						
Επίτευξη προσωπικών στόχων						

Υπήρχαν συγκεκριμένα θέματα που επηρέασαν την υλοποίηση του προγράμματος ομοτίμων;

_____

_____

_____

Εργαλείο τελικής αξιολόγησης (επίτευξη ατομικών στόχων)

Συμπληρώνεται από τους εκπαιδευτές και τις εκπαιδευτριες ομοτίμων στο τέλος του Προγράμματος Ομοτίμων

Βρίσκεσαι στο τέλος του ταξιδιού σου ως εκπαιδευτής/ εκπαιδευτρια ομοτίμων. Παρακαλούμε αφιέρωσε λίγο χρόνο ώστε να αξιολογήσεις κατά πόσο πέτυχες τους ατομικούς σου στόχους, συμπληρώνοντας τον παρακάτω πίνακα:

Θέμα προς αξιολόγηση	Ναι	Μερικώς	Όχι	Σχόλιο για την εμπειρία σου
ΓΛΩΣΣΑ ΤΟΥ ΣΩΜΑΤΟΣ				
Χρήση βλεμματικής επαφής				
Στάση σώματος				
Χρήση χεριών				
ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ				
Τόνος και διακύμανση φωνής				
«Ζέσταμα» της ατμόσφαιρας στην τάξη/ομάδα				
Προσαρμογή στις ανάγκες των συμμετεχόντων				
Ενθάρρυνση συμμετεχόντων να σχολιάσουν				
Ενθάρρυνση συμμετεχόντων να κάνουν ερωτήσεις				
ΓΝΩΣΗ ΤΟΥ ΘΕΜΑΤΟΣ				
Σαφής επεξήγηση του θέματος				
Καλή γνώση του θέματος				
Απάντηση στις ερωτήσεις				
Επέκταση των σχολίων των συμμετεχόντων				
ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΚΡΙΣΕΩΝ				
Ανταπόκριση σε διασπαστικές συμπεριφορές				
Διατήρηση ψυχραιμίας				
Θετική ανταπόκριση σε τυχόν συγκρούσεις				
ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΟΜΑΔΑΣ				
Κατανομή χώρου και χρόνου				
Υποστήριξη του συν-εκπαιδευτή σου				
Επέκταση της δουλειάς του συν-εκπαιδευτή σου				
Ομαλή ροή της συν-εκπαίδευσης				

2. Αξιολόγηση από την ομάδα ομοτίμων

Το πρόγραμμα αξιολογείται και από όλους τους συμμετέχοντες και τις συμμετέχουσες στο πρόγραμμα μέσω της συμμετοχής τους σε μια **ομαδική συζήτηση μεταξύ των ομοτίμων για την τελική αξιολόγηση του προγράμματος**. Αυτή στοχεύει στη δημιουργία χώρου ανταλλαγής απόψεων σχετικά με τη λειτουργία της όλης διαδικασίας, εστιάζοντας στην ομαδική εργασία και τη συνεργασία καθώς και μέσω της συμπλήρωσης ενός **ερωτηματολογίου τελικής αξιολόγησης του προγράμματος**. Το ερωτηματολόγιο στοχεύει στην αξιολόγηση των Δράσεων στις οποίες πήραν μέρος, των γνώσεων και των δεξιοτήτων που αποκτήθηκαν και των οφελών/πλεονεκτημάτων της διαδικασίας της μάθησης μέσω ομοτίμων.

Διεξαγωγή ομαδικής συζήτησης για την τελική αξιολόγηση του προγράμματος

Στη συζήτηση συμμετέχουν όλοι οι μαθητές και οι μαθήτριες που έλαβαν μέρος στο Πρόγραμμα Ομοτίμων. Τη συζήτηση συντονίζουν οι εκπαιδευτές και οι εκπαιδευτρίες ομοτίμων.

Καθώς οι δράσεις ομοτίμων είναι ομαδική δουλειά είναι σημαντικό να αφιερώσετε λίγο χρόνο να δείτε τι μάθατε μέσα από αυτή τη διαδικασία, να αναδείξετε καλές πρακτικές αλλά και να αναγνωρίσετε τις δυσκολίες που αντιμετωπίσατε.

(25 λεπτά) **Σκεφτείτε πρώτα ατομικά και μετά ομαδικά τα ακόλουθα σημεία που σχετίζονται με το Πρόγραμμα Ομοτίμων:**

- Πώς ήταν η ομαδική συνεργασία; Θεωρείτε ότι υπήρξε καλή συνεργασία κατά τη διάρκεια υλοποίησης των δράσεων;
- Ήταν οι αρμοδιότητες κατανοητές με ίσο τρόπο ανάμεσα στους συμμετέχοντες; Πήρε κανείς την πρωτοβουλία να κάνει μόνος/η όλη τη δράση; Ένωσε κανείς αποκλεισμένους; Παρατηρήθηκε κανείς από τη διαδικασία;
- Τι σας δυσκόλεψε περισσότερο;
- Πώς καταφέρατε να το αντιμετωπίσετε;
- Το σας φάνηκε πιο εύκολο;
- Τι σας άρεσε περισσότερο;
- Ποιος/Ποια/Τι σας υποστήριξε περισσότερο κατά τη διάρκεια υλοποίησης των δράσεων;
- Εάν ξεκινούσατε τώρα από την αρχή τι θα αλλάζατε;
- Ποια είναι τα 3 πιο σημαντικά πράγματα που μάθατε από την εμπειρία σας αυτή;

(25 λεπτά) **Σκεφτείτε τους 3 πιο σημαντικούς προσωπικούς σας στόχους που καταφέρατε να εκπληρώσετε. Μοιραστείτε τους με την υπόλοιπη ομάδα και ζητείστε και τη δική τους γνώμη σχετικά με το πόσο θεωρούν ότι πετύχατε τους στόχους σας.**

Προσοχή! Θυμηθείτε ότι η επιτυχία η δική σας είναι και επιτυχία της ομάδας, για αυτό είναι πολύ σημαντικό να δώσετε ανατροφοδότηση με φροντίδα και ενσυναίσθηση και πάντα να έχετε στο μυαλό σου τα ακόλουθα:

- Η κριτική/ανατροφοδότηση προς κάποιον/α άλλον/η δεν πρέπει να έχει στόχο να πληγώσει ή να κοροϊδέψει.
- Η ανατροφοδότηση σκοπό έχει να βοηθήσει κάποιον/α να αναπτυχθεί και να αποκτήσει αυτοπεποίθηση.
- Η ανατροφοδότηση σκοπό έχει να βοηθήσει κάποιον/α να συνεισφέρει με τον βέλτιστο τρόπο σε μια ομάδα.

(10 λεπτά) **Πα το τέλος, είναι πολύ σημαντικό να ευχαριστήσετε τους ανθρώπους που δούλεψαν για το πρόγραμμα.** Σκεφτείτε συγκεκριμένα πράγματα για τον κάθε συμμετέχοντα και την κάθε συμμετέχουσα για τα οποία είστε ευγνώμων. Πα παράδειγμα: όταν αφαιρέθηκα και χάθηκα για μια στιγμή, συνέχισες τη συζήτηση και με στήριξες δίνοντάς μου χρόνο να ανασυγκροτηθώ.

Ερωτηματολόγιο τελικής αξιολόγησης του προγράμματος

Βρισκόμαστε στο τέλος του Προγράμματος Ομοτίμων. Ελπίζουμε ότι αυτή η εμπειρία σε βοήθησε να μάθεις περισσότερα για τη θεματική, να ενισχύσεις τις σχέσεις σου με τους συμμαθητές και τις συμμαθήτριες σου και να απέκτησες αυτοπεποίθηση ώστε να προλαμβάνεις ή να αντιμετωπίζεις αρνητικές συμπεριφορές. Με στόχο να δούμε τον αντίκτυπο

των δράσεων ομοτίμων και να βελτιωθούν σημεία που ενδεχομένως δεν λειτούργησαν καλά θα σε παρακαλούσαμε να αφιερώσεις λίγο χρόνο και να συμπληρώσεις την παρακάτω φόρμα ανατροφοδότησης.

Προσοχή! Είναι σημαντικό να χρησιμοποιήσεις αυτή τη φόρμα ως μια ευκαιρία άσκησης εποικοδομητικής κριτικής.

1^ο Μέρος: Αξιολόγηση Προγράμματος Ομοτίμων

Θέματα προς αξιολόγηση: 1=πολύ λίγο; 2=λίγο; 3= μέτρια; 4 = πολύ; 5 = πάρα πολύ

	1	2	3	4	5	Σχόλια
Το πρόγραμμα εκπλήρωσε τις προσδοκίες μου						
Τα θέματα που συζητήσαμε ήταν ενδιαφέροντα						
Στο πρόγραμμα συζητήσαμε για θέματα που συνήθως δεν συζητάμε με τους/τις εκπαιδευτικούς μας.						
Τα θέματα που συζητήσαμε αφορούν ζητήματα που με αφορούν στη ζωή μου/που έχουν ενδιαφέρον για εμένα.						
Οι δράσεις που κάναμε μου επέτρεψαν να συμμετάσχω ενεργά.						
Για κάθε δράση είχαμε αρκετό χρόνο.						
Η μεθοδολογία που χρησιμοποιήθηκε μου επέτρεψε να εκφράσω τις ιδέες μου.						

Ποια είναι τα 3 στοιχεία που σου άρεσαν περισσότερο στο πρόγραμμα ομοτίμων στο οποίο πήρες μέρος. Γιατί;

Τι σου άρεσε λιγότερο και γιατί;

2^ο Μέρος: Αντίκτυπος Προγράμματος Ομοτίμων

Θέματα προς αξιολόγηση: 1=καθόλου; 2=λίγο; 3= μέτρια; 4 = πολύ; 5 = απόλυτα

Πεδία βελτίωσης		1	2	3	4	5
Γνώση/ κατανόηση της θεματικής	Κατανώ τι είναι η βία με βάση το φύλο					
	Κατανώ τις διαφορετικές μορφές της βίας με βάση το φύλο					
	Κατανώ τις αιτίες και τις συνέπειες της βίας με βάση το φύλο					
Γνώση/κατανόηση συγκεκριμένων εργαλείων ώστε να αντιμετωπίσω το θέμα	Γνωρίζω υπηρεσίες και ανθρώπους στους οποίους μπορώ να μιλήσω σε περίπτωση που αντληφθώ συνθήκη βίας με βάση το φύλο					
	Γνωρίζω ποιες συμπεριφορές είναι υγιείς και ποιες όχι					
	Γνωρίζω τι πρέπει να κάνω/κάνουμε ώστε το σχολείο μας να είναι ένα ασφαλές μέρος					
	Γνωρίζω τι πρέπει να κάνω/κάνουμε ώστε η κοινότητά μου να είναι ένα ασφαλές μέρος					
Σχέσεις με άλλους/ες συμμετέχοντες	Έμαθα πώς να εργάζομαι με άλλους/άλλες ώστε να πετύχουμε κοινούς στόχους					
	Οι σχέσεις μου με τους συμμαθητές/τις συμμαθήτριές μου βελτιώθηκαν.					
	Η ικανότητά μου να επικοινωνώ με άλλους ανθρώπους βελτιώθηκε					
Ενεργός συμμετοχή	Μπορώ να χρησιμοποιώ τη δημιουργικότητά μου ώστε να συνεισφέρω					
	Μπορώ να δημιουργώ δυνατά και σημαντικά μηνύματα					
	Μπορώ να βρίσκω καινοτόμους τρόπους ώστε να ευαισθητοποιώ άλλους					
Μάθηση από τους συμμαθητές/ τις συμμαθήτριες μου	Μου αρέσει να μαθαίνω από τους/τις συνομήλικους/ες μου					
	Ενθαρρύνομαι περισσότερο όταν αλληλοεπιδρώ με άτομα της ηλικίας μου					
Άλλο						

3^ο Μέρος: Τελικές διαπιστώσεις

	Ναι	Όχι	Σχόλια
Θα ήθελες να συμμετάσχεις ξανά σε παρόμοιες δράσεις στο μέλλον;			
Θα πρότεινες σε κάποιον φίλο ή σε κάποια φίλη σου τέτοιου είδους δράσεις;			
Θα ήθελες να γίνεις εκπαιδευτής/ εκπαιδευτρια ομοτίμων;			
Θεωρείς ότι τέτοιου είδους δράσεις θα έπρεπε να είναι μέρος του σχολικού προγράμματος;			

Παρακαλούμε προσθέστε ό,τι άλλο θέλετε να μοιραστείτε.

Εναλλακτική πρόταση υλοποίησης

Μπορείτε εύκολα να πραγματοποιήσετε την αξιολόγηση/ μέτρηση αντικτύπου διαδικτυακά χρησιμοποιώντας ένα από τα ποικίλα εργαλεία ερευνών όπως Survey Monkey, Tyreform, Google Forms κλπ. Μερικά από αυτά τα εργαλεία (εκτός του Google) σας δίνουν τη δυνατότητα να επιλέξετε ανάμεσα στη δωρεάν έκδοση και κάποια επί πληρωμή. Για τέτοιου είδους έρευνες η δωρεάν έκδοση είναι αρκετή.

ΠΡΟΣΘΕΤΟ ΥΛΙΚΟ

Για την έμφυλη σχολική βία

UNESCO και UN Women. Σφαιρική Καθοδήγηση. Έμφυλη Βία στο Σχολικό Περιβάλλον (στα αγγλικά): <https://www.paho.org/hq/dmdocuments/2017/violence-against-women-2017-03ws-schoolrelated-gender-based-violence-guidance-UNESCO-UNWomen.pdf>

UNESCO. Σταματώντας τη βία στα σχολεία. Ένας οδηγός για εκπαιδευτικούς (στα αγγλικά): <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000184162>

Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας. Πρόληψη της σχολικής βίας. Ένα πρακτικό εγχειρίδιο (στα αγγλικά): <https://www.unicef.org/media/58081/file/UNICEF-WHO-UNESCO-handbook-school-based-violence.pdf>

Πρωτοβουλία των Ηνωμένων Εθνών για την Εκπαίδευση των κοριτσιών (United Nations Girls' Education Initiative). Η προσέγγιση του σχολείου ως συνόλου για την πρόληψη της έμφυλης βίας που σχετίζεται με το σχολείο. Ελάχιστα πρότυπα και πλαίσιο (στα αγγλικά): <https://www.icmec.org/wp-content/uploads/2018/09/Whole-School-Approach-to-Prevent-SRGBV-Minimum-Standards-Framework-UNGEI.pdf>

Για τη μάθηση μέσω ομοτίμων

Πρόγραμμα Y-PEER. Πρότυπα για προγράμματα εκπαίδευσης από ομοτίμους (στα αγγλικά): https://hivhealthclearinghouse.unesco.org/sites/default/files/resources/bie_yp_standards_peer_education_programmes_en.pdf

Comhlámh. Γίνε η αλλαγή. Ένας οδηγός για την ανάληψη δράσης κατά της φτώχειας και της αδικίας (στα αγγλικά): <https://developmenteducation.ie/resource/be-the-change-a-toolkit-for-taking-action-against-poverty-and-injustice/>

Για δράσεις ευαισθητοποίησης, εκστρατείας ή συνηγορίας

Live Learn Environmental Education. Οι τέχνες για δράσεις εκστρατείας. Οδηγός για μαθητές/ μαθήτριες (στα αγγλικά): https://livelearn.org/assets/media/docs/resources/Arts_for_Advocacy_StudentGuide.pdf

Και στις ιστοσελίδες (στα αγγλικά):
Global Change Lab - <http://www.globalchangelab.org/en/>
Beautiful trouble - <https://beautifultrouble.org/>
Networked toolbox - <http://www.reflectionaction.org/>

Co-funded by the Rights,
Equality and Citizenship (REC)
Programme of the European Union

Εταίροι του έργου

ActionAid Italia, Ιταλία
ActionAid Ελλάς, Ελλάδα
AFOL Metropolitana, Ιταλία
CPE – Centrul Partneriat pentru Egalitate, Ρουμανία
UCLL – UC Limburg, Βέλγιο

act:onaid

Ο οδηγός αυτός συγχρηματοδοτήθηκε από την Ευρωπαϊκή Ένωση με πόρους του Προγράμματος «Δικαιώματα, Ισότητα και Ιθαγένεια» (2014-2020). Η υποστήριξη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής στην παραγωγή της παρούσας έκδοσης δεν συνιστά αποδοχή του περιεχομένου, το οποίο αντικατοπτρίζει αποκλειστικά τις απόψεις των συντακτών, και η Επιτροπή δεν μπορεί να αναλάβει την ευθύνη για οποιαδήποτε χρήση των πληροφοριών που περιέχονται σε αυτήν.